

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 085 (7253)

İnformasiya cəmiyyəti:
haradan haraya...

15

Azərbaycan Avropanın vacib və etibarlı tərəfdaşdır!

2

Danışığıqların İstanbul raundu

*Ukrayna və Rusiya nümayəndələri
Türkiyədən nə apardılar?*

5

Banklarda komissiya və
faiz dərəcələri nə qədərdir?

11

Taksi şirkətləri niyə
sürücülərdən yüksək
komissiya tutur?

16

Muzeylərimizdə
tarixi yaddaşımız

12

Ermənistan
ortalıqda
qalıb - Rusiyadan,
yoxsa Avropadan
dəstək gözləməli
olduğunu bilmir

14

18 yaşı
tamam
olmayıb,
"Barselona"-da
tarix yazır...

16

Azərbaycan Avropanın vacib və etibarlı tərəfdaşdır!

Dövlətlər arasında münasibətlərin yaranması, əməkdaşlığın möhkəmlənməsi, dünya birliyinin inkişafı sahəsində məqsədlərə birgə nail olmaq əsas məsələlərdən biri olaraq diqqətdədir. Azərbaycan Prezidenti Cənab

Prezident İlham Əliyev: "Azərbaycan bu gün Avropanın 10, o cümlədən Avropa İttifaqının 8 ölkəsinin enerji təminatçısıdır"

hökumətlərarası platformadır. Birliyin məqsədi ümumi maraq doğuran məsələlərin həlli üçün siyasi dialoqu və əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, Avropa qitəsinin təhlükəsizliyini, sabitliyini və rifahını gücləndirməkdir.

Azərbaycan Prezidentinin səfəri çərçivəsində

İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində ölkəmizlə dünya dövlətləri arasında münasibətlər daha da sıxlaşır, iqtisadi, mədəni, siyasi münasibətlər müstəvisində uğurlar əldə olunur. Dünyanın bir çox ölkələri ilə Azərbaycan arasında əlaqələr yüksələn xətlə inkişafdadır və ölkələrarası münasibətlər etibarlı tərəfdaşlığa söykənir. Bu gün Azərbaycan Avropa enerji təminatının şaxələndirilməsində mühüm əhəmiyyətə malik lider ölkə kimi yüksək imicə sahibdir. Beynəlxalq aləmdə reallaşdırdığı layihələrlə körpü rolunu oynayan ölkəmiz tranzit ölkə olaraq beynəlxalq aləmdə uğurla əməkdaşlıq edir.

Məlumdur ki, mayın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Ramanın və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Koştanın dəvəti ilə "Avropa Siyasi Birliyi"nin 6-cı Zirvə toplantısında iştirak etmək üçün Tiranaya işgüzar səfər edib. Dövlət başçımız Albaniyanın paytaxtı Tirana şəhərində "Avropa Siyasi Birliyi" 6-cı Zirvə toplantısının açılış mərasimində iştirak edib. Builki Zirvə toplantısında ümumilikdə 50-yə yaxın ölkədən dövlət və hökumət başçıları iştirak ediblər.

Tədbirdə innovasiya, enerji və sənaye davamlılığına keçid yolu ilə rəqabətqabiliyyətli və iqtisadi təhlükəsizlik, miqrasiya, Avropanın yeni dünya kontekstində lider mövqe tutması kimi mövzular müzakirə olunub. Vurğulayaq ki, "Avropa Siyasi Birliyi"

təhlükəsizlik, iqtisadi sabitlik və demokratik idarəetmə kimi sahələrdə əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədilə həm Avropa İttifaqı daxilində, həm də ondan kənarda kiçik və böyük ölkələr arasında siyasi və iqtisadi koordinasiyanı təşviq etməyə yönəlmiş

vəsində mayın 16-da Tiranada Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Lyayen ilə görüşü olub. Antonio Košta və Ursula Fon der Lyayen Azərbaycanın Avropa İttifaqının vacib və etibarlı tərəfdaşı olduğunu bildirərək, ölkəmizin xüsusilə Avropanın enerjiyə ehtiyacı olan zaman göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndiriblər.

Azərbaycanın regional və global enerji təhlükəsizliyi sisteminin yaradılması prosesinin fəal iştirakçılarından və təşəbbüsçülərindən biri olması beynəlxalq aləmdə də etiraf olunur. Ölkəmizin bu sahədə real imkanları onun xarici siyasətdə qazandığı uğurlara təkan verir, onu daha da dəyərləndirir.

Azərbaycan bütün sahələrdə olduğu kimi, enerji sektorunda da qazandığı uğurları, iştirakçısı və təşəbbüsçüsü olduğu layihələrin uğurlu icrası ilə diqqətdədir. Bu layihələr ölkələr, xalqlar arasında körpü rolunu oynayır, onları daim bir araya gətirir. Əməkdaşlığın coğrafiyasının ildən-ilə daha da genişlənməsi Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş kimi möhkəmlənən mövqeyinin göstəricisidir.

Ardı Səh. 3

www.sesqazeti.az

Azərbaycan Avropanın vacib və etibarlı tərəfdaşdır!

Əvvəli-Səh-2

SÜLHÜN VƏ SABİTLİYİN TƏMİN OLUNMASINDA MÜHÜM PLATFORMA

Görüşdə Azərbaycanın Mərkəzi Asiya regionu ilə əlaqələri və Orta Dəhlizdə aparıcı rolu vurğulanıb. Bununla yanaşı, ölkəmizin regionda və onun hüdudlarından kənarda sülhün və sabitliyin təmin olunmasında müxtəlif tərəflər arasında dialoqun aparılması üçün platforma rolu oynadığı da məmnunluqla qeyd edilib. Mayın 16-da Tiranada "Avropa Siyasi Birliyi" 6-cı Zirvə toplantısının açılış plenar sessiyası keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib.

Dünən Tiranada Prezident İlham Əliyevlə Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Rama arasında işçi nahar əsnasında görüş olub. Dövlətimizin başçısı "Avropa Siyasi Birliyi"nin 6-cı Zirvə toplantısının uğurla təşkil edilməsi münasibətilə Baş nazirə təbriklərini çatdırıb.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Albaniya arasında ikitərəfli münasibətlərin xüsusilə enerji sahəsində inkişafından, həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində səmərəli əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilib. Albaniyanın Korça şəhərinin Azərbaycan qazı ilə təchiz edilməsi layihəsinin önəmi vurğulanıb.

Azərbaycan Prezidenti və Albaniyanın Baş naziri ölkərimiz arasında əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider dövləti olaraq regionda sülhün bərqərar olması üçün bütün imkanları nəzərdən keçirir və xalqlar arasında iqtisadi, mədəni, siyasi, diplomatik əlaqələrin dərinləşməsinə, insanların daha yaxşı, rifah içində yaşaması üçün yeni qərarların qəbul olunmasında əzmkarlıq nümayiş etdirir.

Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində "Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandum"un imzalanması olduqca vacib və əhəmiyyətli sənədlərdən biridir. Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan enerji münasibətlərinə dair Anlaşma Memorandumunun imzalanması Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə strateji əməkdaşlığına yeni töhfədir. Azərbaycanın böyük layihələri Avropanın enerji xəritəsini tamamilə dəyişdirmək, yeniləmək gücündədir.

Azərbaycan Prezidenti çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, "Azərbaycanın başlatdığı və Avropa İttifaqının, o cümlədən tərəfdaşlarımızın dəstəklədiyi enerji layihələri Avropanın enerji xəritəsini tamamilə dəyişir. Biz neft hasilatı ilə başladıq. Sonra qaz hasilatına keçdik. Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən neft kəmərinə çəkdik. Əlbəttə ki, 3500 kilometr uzunluğu olan Cənub Qaz Dəhlizi boru kəməri sistemlərini integrasiya etdi və bununla təbii qazımız Avropa qitəsinə çatdırılır".

Müasir dünyamızda enerji təhlükəsizliyi vacib məsələlərdəndir. Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq öz nəticələrini verir. Avropa İttifaqı ilə münasibətlərin sağlam təməl əsasında qurulmasının nəticəsidir ki, Azərbaycan Avropa İttifaqının mühüm tərəfdaşı kimi qəbul olunur. Xüsusi olaraq qeyd edək ki, ölkəmizin enerji siyasəti bölgədə regional əməkdaşlığın genişlənməsi üçün etibarlı təminatçıdır.

AZƏRBAYCAN Aİ-NİN ENERJİ SAHƏSİNDƏ STRATEJİ TƏRƏFDAŞIDIR

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanan Anlaşma Memorandumunu gələcək əməkdaşlığın yol xəritəsi adlandırması da əbəs deyil. Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında əlaqələr ikitərəfli əməkdaşlıq, eləcə də Şərq Tərəfdaşlığı çərçivəsində çox uğurla inkişaf edir. Bu gün Azərbaycan Avropa İttifaqının bir çox sahələrdə uğurlu əməkdaşlığı var. Azərbaycan Aİ-nin enerji sahəsində strateji tərəfdaşdır. Azərbaycan həmçinin Xəzər dənizinin qaz resurslarının Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Aİ bazarına çatdırılmasında həlledici rol oynayır. 2006-cı ildə imzalanmış enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu müvafiq sahədə ikitərəfli əməkdaşlığın bünövrəsini qoymuşdur. Bu gün Azərbaycanla qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan tərəfdaşlıq münasibətlərinin davam və inkişaf etdirilməsi Avropa İttifaqı üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Çünki Cənubi Qafqaz regionunun güc mərkəzi kimi çıxış edən, mühüm geostrateji üstünlüklərə sahib olan Azərbaycanla əməkdaşlıq siyasi və iqtisadi perspektivlər nöqtəyi-nəzərindən önəmli dividendlər vəd edir.

AZƏRBAYCAN VƏ AVROPA İTTİFAQI ARASINDA ENERJİ SAHƏSİNDƏ BÖYÜK PERSPEKTİVLƏR

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrə mühüm əhəmiyyət verdiyini deyərək, ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyində roluna toxunub. Dövlətimizin başçısı ölkəmizlə Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük perspektivlərin olduğunu bildirib, bu gün Avropanın 10, o cümlədən Avropa İttifaqının 8 ölkəsinin enerji təminatında Azərbaycanın rolunu vurğulayıb.

Əlbəttə ki, bu günkü real vəziyyət onu qətiyyətlə deməyə imkan verir ki, ölkəmiz Avropa enerji təminatının şaxələndirilməsində mühüm əhəmiyyətə malik lider ölkədir. Azərbaycan tranzit ölkə olaraq beynəlxalq aləmdə reallaşdırdığı layihələrlə körpü roluna yeni-yeni əlavələr edir. Hasilatı və Avropa bazarlarına çatdırılması məqsədi ilə reallaşdırılmış iri layihələr Avropanın neft və qazla təminatında Azərbaycanın önəmli yer tutmasına şərait yaratmışdır. Ölkəmizin həyata keçirdiyi xarici siyasət nəticəsində bu gün global enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında böyük

layihələrə imza atılıb. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında göstərdiyi fəaliyyətə görə ölkəmiz etibarlı müttəfiq imicini artırıb.

Ölkəmizin Orta Dəhlizdə oynadığı vacib rola toxunan Prezident İlham Əliyev bu dəhlizin inkişafı məqsədilə Azərbaycanda yaradılmış nəqliyyat infrastrukturuna qoyulmuş investisiyaları və bu istiqamətdə aparılan işləri qeyd edib. Dövlətimizin başçısı Orta Dəhlizlə yüklərin daşınma həcminin artdığını da diqqətə çatdırıb.

Söhbət zamanı Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan prezidentləri səviyyəsində Xəzər dənizi vasitəsilə Mərkəzi Asiyaın bərpaulunan enerji resurslarının ötürülməsi sahəsində imzalanmış strateji tərəfdaşlıq haqqında Sazişə, həmçinin Qara dənizin dibi ilə bərpaulunan enerji resurslarının ixracı üçün elektrik kabel xətti layihələrinə toxunulub. Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq üçün bu istiqamətlərdə geniş imkanların olduğu qeyd edilib.

Görüşdə Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində aparılan müzakirələrə toxunuldu, bu sahədə də Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq üçün böyük perspektivlərin mövcud olduğu vurğulanıb. Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Avropa İttifaqı və Azərbaycan arasında münasibələr yüksələn xəttlə inkişafdadır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmiz sosial-iqtisadi inkişaf parametrlərinə görə, dünyada analoqu olmayan uğurlara imza atıb. Cəmiyyət həyatının bütün sahələri yenilənib və müasirləşib, əhalinin rifah halı müqayisəolunmaz dərəcədə yaxşılaşıb, sabitlik və təhlükəsizlik mühiti tam təmin edilib, respublikanın beynəlxalq nüfuzu daha da artıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yaranan yeni çağırışlara və ölkənin reallıqlarına uyğun qəbul etdiyi mühüm qərarlar, layihələr, islahatlar diqqətdən kənarda qalmır. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizin təbii sərvətlərinin dünya iqtisadiyyatındakı yeri və rolunu düzgün qiymətləndirməsinin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rola malikdir.

Azərbaycanın enerji diplomatiyası sahəsində qazandığı bu uğurlar bir daha təsdiqləyir ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən enerji strategiyası müstəqil dövlətimizi beynəlxalq aləmdə etibarlı enerji təchizatçısı kimi rolunu daha da artıracaq.

Zümrüd BAYRAMOVA

1 dekabr 2020-ci ildə Laçın işğaldan azad olundu və öz haqqına qovuşdu. 30 ilə yaxın Ermənistan tərəfindən işğal olunan hər bir ərazidə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. Eləcə də düşmən işğalından azad olunan Laçınımızda. Etiraf etməliyik ki, son iki yüz ildə xalqımızın 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı Zəfər qədər möhtəşəm qələbə yoxdur. Qazandığımız bu Zəfərdən dörd il yarım ötsə də hər b tarixində yeni səhifə açmış 44 günlük Vətən müharibəsindən ölkəmizdə, eləcə də dünya ölkələrində hələ də danışılır.

Bu Qələbə xalqımızın üzərindən məğlub, torpaqları işğal altında qalan, qaçqın və köçkün sözünü götürdü. Xalq-Dövlət-Ordu birliyinin ən yüksək səviyyədə olduğunu bütün dünya gördü. "Bu, birlik yumruğudur, bu, güc yumruğudur. Bundan sonra Azərbaycan yalnız inkişaf, tərəqqi yolu ilə gedəcək. Bundan sonra da biz ordu quruculuğu işində əməli addımlar atacağıq, ordumuz daha da gücləndirəcəyik. Bütün göstərişlər verildi. İradəmiz də var, təcrübəmiz də var - əvəzolunmaz təcrübə. İndi bütün ölkələr bu Vətən müharibəsinin təcrübəsini öyrənirlər. Vəsaitimiz də var. Xalq-iqtidar birliyimiz də var. Biz göstərmişik ki, böyük xalqıq, qürurlu xalqıq. Düşməni yere vurdurduq. Düşmənin belini qırdıq, məhv etdik.

Respublikası, Rusiya Federasiyası Prezidentləri və Ermənistan Respublikası baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli bəyanata əsasən, Azərbaycan Ordusunun bölmələri dekabrın 1-də Laçın rayonuna daxil oldu. Bildiyimiz kimi, Ermənistan tərəfindən Laçının işğalı zamanı 264 nəfər şəhid olmuş, 65 nəfər girov götürülmüş, 103 nəfər əlil olmuşdur. Rayon üzrə 1 yaşdan 16 yaşadək mövcud olan 24374 nəfər uşaqdan 18 nəfəri şəhid, 225 nəfəri əlil olmuş, 1071 nəfəri bir, o cümlədən 31 nəfəri hər iki valideynindən yetim qalmışdır. İşğal ilə əlaqədar rayona 7,1 milyard ABŞ dolları dəyərində ziyan dəymişdir. Laçın rayonunun bizə qaytarılması, əlbəttə ki, tarixi məsələdir, - deyən Prezident vurğulayıb ki, biz 5 min

təbiəti isə xüsusilə füsunkardır. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, Laçın rayonunda bizim böyük meşə sahələrimiz var - ərazinin 22 min hektarı meşə sahəsidir: "Bu da bizim böyük sərvətimizdir. Kəlbəcər rayonunda 24 min hektar meşə sahəsi vardır. Zəngilan və Qubadlı rayonlarında 12 min hektar və eyni zamanda, işğaldan azad edilmiş Hadrut rayonunda və Xocavənd rayonunun bir hissəsində böyük meşə sahələri vardır. Meşələr isə planetimizin ağ ciyəridir. Mənfur, vəhşi düşmən bizim meşələrimizi 30 il ərzində qırıb, talayıb və son müddət ərzində yandıraraq, buna baxmayaraq, meşə sahələrimizin böyük hissəsi toxunulmaz qalıb, çünki düşmən o meşələrə dırmaşa bilməyib, o, ucqar dağ massivlərində yerləşir. Əlbəttə, dağıdılmış və məhv edilmiş infrastrukturun, o cümlədən kəsilmiş ağacların bərpası da diqqət mərkəzində olacaqdır".

"BİZİM ÖLKƏMİZ ÜÇÜN

miz doğma sakinlərini qarşılamağa davam edir. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qayıdışımızla əzəli Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib. Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunan ərazilərimizə hər bir səfəri tarixi hadisələrə yadda qalır. Böyük Qayıdışımız uğurla yerinə yetirilir. Təkcə Qarabağ regionuna 2026-cı ilə qədər 140 min insanın dönməsi nəzərdə tutulur. Yenidən qurulan Laçın şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı davam edir. Aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri çərçivəsində 2025-ci ildə Laçında Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi planlaşdırılır.

"TƏBİƏTLƏ VƏHDƏTDƏ OLAN ŞƏHƏR"

Laçının Baş Planına əsasən, 20 il ərzində şəhər ərazisinin genişlənərək 713 hektara,

YENİ DÖVR BAŞLAYIR"

Azərbaycanın əzəli, tarixi torpaqları işğaldan azad olunub. "Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır", deyən dövlət başçısı artıq ölkəmizdə yeni dövrün başladığını bildirmişdi: "Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. Beynəlxalq müstəvidə öz sözümüzü demişik, bölgədə öz sözümüzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir".

Köçürülən ailələrin Laçın şəhərində vaxtilə yaşadıkları, işğala son qoyulduqdan sonra dövlətimizin başçısının göstərişi əsasında bərpa edilən və ya yenidən tikilən evlərdə məskunlaşması üçün bütün şərait yaradılıb.

Laçının Zabux kəndi də bu sevinci yaşadı. İlk mərhələdə 88 nəfərdən ibarət 20 ailə Zabuxa köç etdi. Bakıdan, Lökbatandan Zabuxa yol alan karvan məcburi köçkünləri neçə ilin həsrətindən sonra el-obası ilə görüşdülər. Qeyd edək ki, ümumi sahəsi 81 hektar olan Zabux kəndinə 245 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Kənddə 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi inşa edilib. Əlbəttə ki, Laçın Azərbaycan dövlətinin və xalqının quruculuq əzminin daha bir nümunəsidir. İllər öncə yurd-yuvasından didərgin düşənlər bu gün sənmüş çiraqlarını yandırır, yeni həyata başlayırlar. Bu həyat acı keçmiş arxada qoyub xoşbəxt bir dünyaya səsləyir insanları. Köç karvanları nisgilli, kədərli bir ömür yaşamış insanları əzəli torpaqlarına çatdırır. Bu karvanlar bizi Zəngilan, Füzuli kimi Laçına aparır. Prezident İlham Əliyevin tapşırıqına uyğun olaraq, yenidən qurulan ərazilərə köçlər davam edir. Yenidən çiçəklənən əraziləri-

ra, əhali sayının isə 18 min nəfərə çatacağı proqnozlaşdırılıb. Baş planın konseptual əsasını "Təbiətlə vəhdətdə olan şəhər" yanaşması təşkil edir. Plana əsasən, Laçın şəhəri "ağıllı idarəetmə", müasir qabaqcıl təhsil və inklüziv mobillik həlləri ilə seçilən davamlı və innovativ mərkəzə çevriləcək. Baş Plan layihəsində təbii yaşıllıqlarla əhatələnmiş şəhərin tarixən mövcud olmuş təxminən 258 hektar məskunlaşma ərazisində həyətəyən sahəsi olan fərdi evlər üstünlük verilib. Bununla yanaşı, çoxfunksiyalı zonalarda və digər yaşayış ərazilərində çoxmənzilli binaların tikilməsi təklif edilir. Laçında indiyədək bir sıra infrastruktur layihələri icra edilib. Şəhər ərazisində 7 park salınır ki, onların da artıq ikisində işlər tamamlanıb. Eyni zamanda, yollar relyefə uyğun olaraq genişləndirilib, işıqlandırma işləri görülüb. Şəhərin işıqlandırılması müasir modelə tam uyğunlaşdırılıb. Yeni yollar salınır, infrastruktur qurulur, kəndlər, qəsəbələr bərpa edilir. Planlı və sistemli şəkildə görülən bütün işlər bilavasitə dövlətimizin başçısı Prezident İlham Əliyevin nəzarəti altındadır. İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizin inkişafını daim xüsusi diqqətdə saxlayan Prezident İlham Əliyev Laçın rayonuna səfərləri zamanı dövlətimizin başçısı "Qorçu" və "Laçın" şəhər yarımstansiyalarının, Laçın şəhərində 1 Dekabr, Heydər Əliyev, Zəfər və 28 May, Xosrov bəy Sultanov və Zəngəzur küçələrinin kəsişmələrindəki lövhələrin açılışını edib. Şəhərdə xəstəxana, İşğal və Zəfər muzeylərinin yerləşəcəyi Memorial Park, həmçinin mədəniyyət və turizm obyektləri də yaradılacaq.

Bəli, bu gün artıq Laçın yenidən qurulur. Laçın rayonunun yenidən bərpası ilə bağlı işlər aparılır, bir çox işlər görülüb. Görülən və görülməli işlər böyük quruculuq, abadlıq işləridir. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi: "Dirçələn Laçın, dirçələn Qarabağ, dirçələn Şərqi Zəngəzur bizim gücümüzü göstərir".

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Siyasi iradə və iqtisadi güc: Laçının yeni dövrü

Prezident İlham Əliyev: "Dirçələn Laçın, dirçələn Qarabağ, dirçələn Şərqi Zəngəzur bizim gücümüzü göstərir"

Bu, tarixi Qələbədir. Bu Qələbə Azərbaycan tarixində əbədi qalacaq, şanlı Qələbə kimi!"- deyər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib.

"BİR GÜLLƏ ATMADAN BİZ LAÇIN RAYONUNU QAYTARDIQ"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində demişdir: "Biz Laçını həm döyüş meydanında, həm siyasi yollarla qaytardıq. İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi əsas vəzifələrdən biri idi və biz faktiki olaraq Laçın rayonunun cənub hissəsini döyüşərək, vuruşaraq azad etdik. Güləbird və digər bir neçə kənd döyüş meydanında azad edilmişdir, biz Laçın-Xankəndi yoluna çıxmışdıq. Məhz bu əməliyyat nəticəsində, eyni zamanda, Şuşa şəhərinin erməni işğalçılarından azad edilmiş faktiki olaraq Ermənistan dövlətinin kapitulyasiyasına gətirib çıxarmışdır. Vaxtilə "Qarabağ Ermənistanıdır", - deyən Ermənistan rəhbərliyi öz məğlubiyyətini qəbul etməyə məcbur olmuşdur və 2020-ci ilin noyabrın 10-da kapitulyasiya aktı Ermənistan tərəfindən imzalandı. Laçın rayonunun digər hissəsi - ən böyük hissə artıq siyasi yollarla azad edilmişdir. Bu, bizim böyük tarixi Zəfərimizdir". Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci ilin 1 dekabr tarixində xalqa müraciətində isə Laçın rayonunun işğaldan azad olunmasının tarixi hadisə olduğunu bildirmişdir: "Özü də bir güllə atmadan biz Laçın rayonunu qaytardıq". Döyüş meydanında əldə edilmiş parlaq qələbənin məntiqi olaraq Ağdam, Kəlbəcər və Laçın Azərbaycana qaytarıldı.

Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistanın baş nazirinin 2020-ci ilin noyabrın 10-da imzaladıqları birgə Bəyanata uyğun olaraq, Ermənistan tərəfindən ərazilərin boşaldılması qrafik üzrə həyata keçirilib. Həmin qrafikə əsasən, dekabrın 1-də Laçın rayonu da erməni işğalından azad edildi. Azərbaycan

kvadratkilometrə yaxın ərazini artıq sülh yolu ilə qaytardıq: "Əlbəttə, buna sülh yolu ilə qaytarmaq demək olmaz. Biz düşməni məcbur etdik və düşmən artıq uçurum kənarında idi, tamamilə məhv olurdu. Onun başqa yolu yox idi, ya tamamilə məhv olacaqdı, ya da ki, kapitulyasiya aktına imza atacaqdı. Baxın, görün bizim həm hərbi, həm siyasi müstəvidə nə qədər böyük uğurlarımız var".

Laçının işğalı zamanı bu məkanda 50 mindən artıq əhali yaşayırdı. Onların öz doğulduqları yerlərə göndərilməsi əsas məsələlərdən biridir. Təbii ki, işğaldan azad olunan ərazilərimiz kimi Laçın da tamamilə dağıdılıb. "hər tərəf dağıdılıb, infrastruktur dağıdılıb, binalar sökülüb, inzibati binalar sökülüb. Hazırda o yerlərdə yaşamaq üçün şərait yoxdur. Ancaq biz o bölgələri, bütün rayonları bərpa edəcəyik, vətəndaşlarımızın normal həyatı üçün bütün addımları atacağıq" - deyər Azərbaycan Prezidenti qeyd edib.

"LAÇIN RAYONUNDA BİZİM BÖYÜK MEŞƏ SAHƏLƏRİMİZ VAR - ƏRAZİNİN 22 MİN HEKTARI MEŞƏ SAHƏSİDİR"

Ölkəmizin ən böyük rayonlarından biri olan Laçın zəngin təbiəti, tarixi abidələri, yeraltı sərvətləri ilə zəngin olan bir diyardır. Azərbaycanın cənub-qərbində, dağlıq ərazidə yerləşən Laçın şimaldan Kəlbəcər, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd, cənubdan Qubadlı rayonları, qərbdən isə Ermənistanla həmsərhəddir. Rayon respublikamızın təbii sərvətlərlə zəngin guşələrindəndir. Ərazisində dünyada nadir ağac növlərindən hesab olunan qırmızı dəmirə ağac meşələri, çox sayda mineral su bulaqları, kobalt, uran, cıvə, qızıl, dəmir, müxtəlif rəngli mərmər yataqları, cürbəcür dərmən bitkiləri vardır. Laçın abidələri hələ eramızdan əvvəl I-II minilliyə aid edilən Xocavənd rayonundakı Azıx və Cəbrayıl rayonundakı Tağlar mağaraları ilə müqayisə edilə biləcək qədər dəyərli və nadir abidələrdəndirlər. Buranın

Istanbulda Rusiya və Ukrayna arasında danışıqlar başa çatıb. Bu barədə Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyindəki mənbə məlumat yayıb. Nümayəndə heyətlərinin görüşü iki saatdan az davam edib. Rusiya ilə Ukrayna arasında görüş mayın 16-da səhər saatlarında İstanbulda başlayıb. Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan danışıqların başlanğıcında açılış nitqi ilə tərəflərə müraciət edib. Türkiyəli nazir danışıqlar zamanı otaqda olub. Nümayəndə heyətlərinə Türkiyə kəşfiyyatının rəhbəri İbrahim Kalın da qatılıb. Rusiya nümayəndə heyətinə Vladimir Medinski, Ukraynanın müdafiə naziri Rustem Umerov rəhbərlik edib.

İstanbul müqavilələri: Ukraynanın imtinasının əsas məqamları və tarixi

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Ukrayna ilə danışıqlar aparmaq üçün İstanbula gedəcək nümayəndə heyətinin tərkibini təsdiqləyib. Üç il əvvəl İstanbulda Moskvanı təmsil edən Vladimir Medinskinin başçılığı ilə təxminən eyni nümayəndə heyəti Ukrayna tərəfi ilə danışıqlarda Rusiyanı təmsil etmək üçün göndərilmişdi. 2022-ci il martın 29-da İstanbulda Rusiya və Ukrayna arasında üzvbüz danışıqlar baş tutub, bu danışıqlarda tərəflər atəşkəs və sonradan sülh yolu ilə həll üçün ilkin şərtlər və prinsipləri işləyib hazırlayıblar.

Sazişlər paketinə Ukraynanın neytral statusu daxildir: NATO-ya üzv olmaqdan imtina, onun ərazisində xarici qoşunların yerləşdirilməsi, nüvə silahının hazırlanması və hərbi təlimlərin yalnız qarant ölkələrin razılığı ilə keçirilməsi. Bunun müqabilində Kiyev "NATO-nun 5-ci maddəsinə bənzər" beynəlxalq təhlükəsizlik zəmanətlərinə ümid edirdi. Müqavilələrin təminatçıların BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvləri (Fransa, Böyük Britaniya, ABŞ və Çin), həmçinin Almaniya, İsrail, İtaliya, Kanada, Polşa və Türkiyə olması planlaşdırılırdı.

Danışıqlar zamanı Rusiya Kiyev və Çerniqov istiqamətində hərbi aktivliyi azaltmağa söz vermişdi. Ukrayna 15 il ərzində Krım məsələsini hərbi yolla həll etməyə cəhd etməyəcəyini və yarımadanın statusu ilə bağlı Rusiya ilə danışıqlar aparacağını bəyan edib. Eyni zamanda, Kiyev müzakirəçiləri ölkələrinin Aİ-yə daxil olmaq istəyini təsdiqləyiblər. Kiyevi Ukraynanın hakim partiyası olan "Xalqın xidmətçisi" parlament fraksiyasının lideri David Araxamiyanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib. Rusiya nümayəndə heyətinin rəhbəri prezidentin köməkçisi Vladimir Medinski olub. Danışıqlar zamanı o bildirib: "Bütün əvvəlki illərdə ilk dəfə olaraq Kiyev hakimiyyəti danışıqlara hazır olduqlarını" və "Rusiyanın bütün bu illər ərzində təkid etdiyi fundamental tələbləri yerinə yetirməyə hazır olduqlarını" bəyan ediblər. Danışıqlar həm Rusiya, həm də Ukrayna daxilində qarışıq reaksiyalara səbəb olub. Bəzən danışıqları aparan şəxslər təslim olmaqda və ölkənin maraqlarına xeyanətdə ittiham olunurdular.

2022-ci ilin aprelində "The Times" qəzeti mənbələrə istinadən yazıb ki, Kiyevdə prezident Vladimir Zelenski ilə təkbətək görüş zamanı Britaniyanın o vaxtkı baş naziri Boris Conson Qərb ölkələrinin Moskva ilə Kiyev arasında sülh sazişi bağlamaq üçün "çox həvəsli" olmasından narahatlığını ifadə edib. Həmin ilin aprelində Rusiya prezidenti Vladimir Putin Kiyevin İstanbuldakı razılaşmalardan "çıxdığını" və danışıqlar prosesini davam etdirmək əvəzinə tərəflərin "Buçada təcridat"la üzleşdiyini bəyan etdi. 2023-cü ilin noyabrında David Araxamia verdiyi müsahibədə İngiltərənin baş naziri Boris Consonun Rusiya ilə danışıqlardan imtina etməyi məsləhət gördüyünü təsdiqlədi. 2024-cü ilin fevralın-

Danışıqların İstanbul raundu

Ukrayna və Rusiya nümayəndələri Türkiyədən nə apardılar?

da amerikalı jurnalist Taker Karlsona müsahibə verən Rusiya prezidenti Vladimir Putin də İstanbulda sülh danışıqlarının pozulmasında Boris Consonu günahlandırır və bunu absurd və kədərli fakt adlandırır.

İstanbulda Rusiya-Ukrayna danışıqları

Rusiya və Ukrayna nümayəndə heyətləri İstanbulda danışıqlara başlayıb. Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan tərəfləri salamlama nitqi ilə çıxış edib. Müzakirələr ikitərəfli formatda davam etdiriləcək. "Rusiya və Ukraynanın danışıqlara birbaşa hazır olması fürsət pəncərəsi açıb", - deyər Türkiyəli nazir bildirib. O, həmçinin tərəfləri sülhə yaxınlaşdıracaqlarına ümid etdiyini bildirib. İstanbuldakı danışıqlarda Rusiya nümayəndə heyətinə Vladimir Medinski, Ukrayna nümayəndə heyətinə isə müdafiə naziri Rustem Umerov başçılıq edib. Görüş Dolmabahçe sarayında keçirilib. İstanbulda möcüzə baş verməyib. Bu danışıqlarda ruslar yalnız Kiyevin zəifliyini və təslim olmağa hazır olduğunu sinayırlar. Bunun baş verməməsi üçün inadla hər şeyi edən Avropa olmasaydı, Ukrayna bir neçə ay əvvəl təslim ola bilərdi.

"İstanbulda əlamətdar cümə"

Bir neçə gündür haqqında çox danışılan "İstanbulda əlamətdar cümə" baş tutdu, Rusiya və Ukrayna nümayəndə heyətləri hadisə yerinə gəlsə də, real danışıqlar baş vermədi. Bu, başqa bir cəhdin uğursuz olduğu anlamına gəlirmi? Mütləq deyil. Göründüyü kimi, ötən cümə axşamı sadəcə "suların sınağı" idi və biz cümə günü, tərəflərin danışıqlar masasına nə vaxt və əgər oturacağı barədə daha aydın təsəvvür əldə edə bilərik. "Şəlalə çöküşü" - Ukrayna Silahlı Qüvvələri DXR-də Rusiyanın hücumunu dayandıra bilibmi? Cəbhə xətti hamarlanır, yaraqlı işğalçı təslim olmaq istəyir, lakin öz xalqı buna imkan vermir. İndiki vəziyyətdə bunu demək son dərəcə çətindir. Gün ərzində verilən məlumata görə, "böyük üçlük"dən yalnız Volodimir Zelenski Türkiyəyə getməyi planlaşdırsa da, sonda o, İstanbula gəlməyib, Ankarada Türkiyə prezidenti Ərdoğanla görüşüb və orada onun avropalı müttəfiqlərinin nümayəndələri də iştirak edib. Son məlumatlara görə, Zelenski İstanbula getmək fikrində deyil, çünki əvvəllər bunu yalnız Vladimir Putinin ora gələcəyi təqdir edəcəyini bildirmişdi. Putin orada olmadığına və Moskvanın da orada olmayacağını deməsinə görə, Volodimir Zelenskinin tezliklə Türkiyəni tərk edəcəyini və son hadisələri "Putin mənə qorxu və

mənimlə birbaşa danışıqlar aparmağa cəsarət tapmadı" üslubunda özünün diplomatik qələbəsi kimi təqdim etməyə çalışacağını gözləmək üçün bütün əsaslar var. Bununla belə, qeyd etmək istərdik ki, bu, yalnız bir fərziyyədir. İkinci variant isə belədir: Vladimir Putin heç vaxt uçmaq fikrində deyildi. Düzdür, Zelenskinin də qorxacağı bir şey var, çünki sui-qəsd cəhdini heç vaxt istisna etmək olmaz. Bununla belə, təsəvvür etmək çətin deyil ki, hətta Zelenski getdikdən sonra da (o getsə də) Ukrayna Vladimir Putinin bütün bir dövrün sinoniminə çevrildi. Rusiyadan fərqli olaraq eyni istiqamətdə irəliləməkdə davam edəcək, baxmayaraq ki, bu, əlbəttə ki, onun əvəzəlməz olması demək deyil.

İstanbulda danışıqların mümkün yekun nəticəsini şərh etməzdən əvvəl Rusiya tərəfinin son açıqlamalarına keçək. Moskva davamlı sülhü təmin etmək üçün Kiyevi İstanbulda birbaşa danışıqlara cəlb etməyə çalışır, Rusiyanın baş müzakirəçisi Vladimir Medinski deyib ki, məqsədi üç il əvvəl Ukrayna tərəfinin kəsdiyi "sülh prosesini davam etdirməkdir".

Xatırladaq ki, Rusiya Federasiyası və Ukrayna nümayəndələri Türkiyəyə ötən həftə Rusiya prezidenti Vladimir Putinin münafişinin həlli üçün birbaşa danışıqları davam etdirmək təklifindən sonra gəlib və Rusiya nümayəndə heyəti "konstruktiv hərəkət etməyə və məqbul həll yolları axtarmağa" hazır olduğunu vurğulayıb. Medinski izah edib ki, dünən axşam Vladimir Putin Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri, hökumət üzvləri, müdafiə naziri, Baş Qərargah rəisi, Xarici İşlər Naziri, xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərləri və Xüsusi Hərbi Əməliyyatda (Rusiyada Ukraynaya hücumu belə adlandırılır) iştirak edən bütün Rusiya qruplarının komandirlərinin iştirak etdiyi xüsusi iclas keçirib.

Müdafiə naziri, Baş Qərargah rəisi və Rusiya Silahlı Qüvvələrinin xüsusi hərbi əməliyyatda iştirak edən bütün qruplarının komandirləri cəbhədəki vəziyyətlə bağlı məruzə ediblər, onlardan daxil olan məlumatlar daha ətraflı təhlil edilib. Bu hesabatlar əsasında prezident sərəncamlar verib və Rusiya nümayəndə heyətinin İstanbulda danışıqlarda mövqeyini formalaşdırıb, "münafişinin əsas səbəblərini" dialoq yolu ilə aradan qaldırmağın zəruriliyini qeyd edib. Rusiya tərəfi hazırkı danışıqları üç il əvvəl Kiyevin kəsdiyi prosesin davamı kimi qiymətləndirir və qeyd edir ki, sülh ancaq qarşı tərəfin birbaşa dialoqu əsasında qurulabilir. Prezident Medinski ilə yanaşı, Rusiya Federasiyası xarici işlər nazirinin

müavini Mixail Qaluzin, müdafiə nazirinin müavini Aleksandr Fomin və Rusiya Federasiyası Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin rəisi İqor Kostyukov, habelə bir sıra digər yüksək rütbəli diplomatlar və təcrübəli diplomatların daxil olduğu rəsmi nümayəndə heyətinin tərkibini təsdiqləyib.

Ukraynanın müdafiə naziri Rustem Umerovun başçılıq etdiyi nümayəndələr İstanbula bir qədər gec gəlib və Ukrayna mediasının məlumatına görə, əvvəlcə cümə axşamına planlaşdırılan danışıqlar cümə gününə qədər təxirə salınıb. Əvvəllər Kiyevlə hər hansı birbaşa danışıqları rədd edən Rusiya Federasiyasının prezidenti mövqeyini dəyişib. Türkiyə prezidenti Ərdoğan Ankarada Zelenski ilə danışıqarkən Kreml Vladimir Putinin danışıqlarda şəxsən iştirak etmək niyyətində olmadığını açıqlayıb. Kreml vurğulayıb ki, sonuncu dəfə birbaşa danışıqlar 2022-ci ilin aprelində İstanbulda olub, lakin rusların fikrincə, Kiyev və onun Qərb müttəfiqləri Moskvanın xoşməramlılıq əlaməti olaraq bəzi qüvvələri geri çəkməsindən sonra danışıqları dayandırılıb. Kremlin qeyd etdiyi kimi, Qərbin, xüsusən də Böyük Britaniyanın Ukraynaya mübarizəni davam etdirmək üçün təzyiqləri bütün cəhdləri puça çıxarıb.

Amerika siyasətindəki dramatik dəyişiklikdən sonra Ukrayna çıxılmaz duruma düşüb. İnadla hər şeyi edən Avropanın səyləri olmasaydı, Kiyev aylar əvvəl təslim ola bilərdi. Üstəlik, Ukraynanın məğlubiyyətinin qarşısını almağa çalışan Avropa özünü "müharibədən əvvəlki vəziyyətə" qoyur. Lakin Ukraynanı ayaqda saxlayan və Rusiyanın bütün hücumunu qələbəyə çevirməsinə mane olan məhz budur. Digər tərəfdən, Donald Tramp silahlı qarşıdurma bitmə və nəhayət, onun sayəsində bitdiyini deyər bilsə, sevinərdi. Tramp artıq Ukraynadan istədiyini əldə edib (mineral sövdələşməsi) və o, Ukrayna məğlubiyyətindən sonra sülhə böyük ölçüdə biganə qalacaq ki, bu barədə danışılmayacaq. Deməli, Tramp prosesdə mühüm amil olaraq qalır və Rusiya bunu başa düşür. Bununla belə, Donald Trampın rəqibləri nə desələr də, o, "rusiypərəst" deyil və müəyyən şərtlər altında, zaman keçdikcə, qismən də olsa, Ukrayna ilə bağlı Baydenin xəttinə asanlıqla qayıda bilərdi. Ona görə də Rusiya hadisələrin belə inkişafının qarşısını almaq üçün sülh təşəbbüsləri irəli sürür. Amma Rusiya Ukraynaya onu danışıqlar masasına cəlb etmək üçün heç bir "kozır" təklif etmədiyinə görə (söhbət İstanbulda olanlardan yox, daha genişmiqyaslı tədbirlərdən gedir) bu təşəbbüslər heç nəyə gətirib çıxara bilər.

Bəs onda nə? Təəssüf ki, hər şey olduğu kimi qalacaq. Münafişə bitməyəcək. Avropa hərbiələşdirməni davam etdirəcək, çünki bu, Avropada böyük müharibə yoluna qədəm qoyaraq, Ukraynanı döyüş şəraitində saxlamaq üçün yeganə yoldur. Rusiya Ukraynanın hələ kifayət qədər zəifləmədiyi qənaətinə gələcək və təzyiqlərini və onu daha da zəiflətmək cəhdlərini davam etdirəcək. Tramp xəbərdarlıq etdiyi kimi, başqa mövzulara keçər bilər və münafişə demək olar ki, yalnız Avropa məsələsi olaraq qalacaq. Və Trampın mineral sərvətləri heç yərə getməyəcək, istər sabah, istərsə də 7 aydan sonra münafişə bitsin. Təbii ki, ona vəd edilən bütün yataqlar Rusiyaya getsə, problem yaranacaq, amma Tramp çox güman ki, belə inkişafa imkan verməyəcək. Amma bu hələ çox uzadıqdır. İstanbulda diplomatlar razılığa gəlməsə belə, hər zaman hansısa möcüzə və kəskin dönüş, hansısa "B planına" (kim təklif edərsə) ümid var. Ancaq hələlik heç bir möcüzə görünmür. Heç olmasa bu həftə.

V.VƏLİYEV

AĞDAM: azadlıq işığında nur saçan yurd yerimiz

Bu gün azadlığı ilə qürur duyduğumuz, azad siması ilə düşmən gözüne ağ olan Ağdamın inkişafına, yenidən qurulmasına hər dəfə baxanda ürəyimizi sızlardan xatirələr canlanır gözlərimiz önündə: 27 il düşmən tapdağı altında qalan və 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlanan yolla azadlığına doğru yolçuluğa çıxan Ağdam bir qərinəyə yaxın qara günlər yaşadı. Gözəl hüsnündən əsər-əlamət qalmadı Ağdamın. Vəhşi düşmən bu ağ saraylı, ağ binalı şəhəri yerlə yeksan etdi. Dağıdıldı, yandırıldı, köksü qara tüstü burulğanına büründü. Ağ şəhər qara şəhərə çevrildi. Həm də qara günlü şəhərə...

27 il idi ki, adından "ağ" sözünü çıxarıb Qarabağın qara bəxti, qara taleyi adlandırmışdıq Ağdamı. Çünki ağ günündən, ağapaq şölə saçan növrəğindən əsər-əlamət qalmamışdı bu yurdun. Ona yad əllər uzanmışdı. Bədxah addımlar köksündə yaralar açmışdı. Tanış olmayan nəfəslər bu yerlərin ağ gününə qara tüstü püskürmüşdü. İllərdi yanırdı çinarlıqları. Sökülürdü abidələri, mədəniyyət ocaqları. Dağıdılırdı zəhmət əllərinin ucaldığı evlər - bir ailənin ümidi

Prezident İlham Əliyev: Siz uzun illər ağır şəraitdə - ölkəmizin müxtəlif yerlərində yararsız evlərdə, yataqxanalarda, uşaq bağçalarında, müəyyən müddət isə çadır şəhərciklərində yaşamısınız. Bu gün isə gözəl kəndin timsalında yeniləşən Azərbaycanı görürük, bərpa olunan Qarabağı görürük

sökülürdü. Evindən-eşiyindən köçmək məcburiyyətində qalanların yuxularının tez-tez qonağı olurdu Ağdam. Bu yuxular dünyada məşhur olan Qarabağ atlarının məskəni olan Ağdamın ağ atlı oğullarından, ağ duvaqlı qızlarından "danışır". 27 il əvvəl Qarabağın qoynundakı ən çox şəhid verən bu bəyaz şəhərin qara günlərini nağıl edirdi o yuxular. Lakin nə bu yuxular, nə də real həyat belə davam edəcəkdi. Çünki azərbaycanlıların belə bir deyimi var:

Qara günün ömrü az olar

Qara gününün ömrü 27 il olsa da, 27 sentyabrdan başlanan Vətən müharibəsi Ağdamın bu ömrünün sonu oldu. Müzəffər ordumuzun sürətlə irəliləyərək doğru irəliləməsi, o yuxulardakı ağ atlı oğulların düşmənin qara kabusuna çevrilməsi son qoydu Ağdamın qara günlərinə. Ali Baş Komandanımızın da söylədiyi kimi:

"Ağdamın işğaldan azad edilməsi şanlı hərbi Qələbə nəticəsində mümkün oldu. Əgər Azərbaycan Ermənistanı döyüş meydanında məğlub etməsəydi, Ermənistan öz xoşu ilə bizim torpaqlarımızdan çıxmayacaqdı. Bunu deməyə əsas verən bir çox amillər var. İlk növbədə, o bölgələrdə - işğal edilmiş torpaqlarda qurulmuş və böyük vəsait xərclənmiş istehkamlar. O istehkamlar elə qurulub ki, Azərbaycan Ordusu oradan keçə bilməsin. Amma yenə də səhv etmişdilər. Bizim gücümüzü düzgün hesablama bilməmişdilər. Bilmirdilər ki, bu gün Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan vətəndaşı nəyə qadirdir. Bizi o Qələbəyə aparan həm gücümüz, texniki təchizatımız, həm də mənəvi ruhumuzdur. Bilmirdilər ki, Azərbaycan xalqı bütün bu illər ərzində bir arzu ilə yaşayırdı ki, öz dedə-baba torpağına qayıtsın. Bütün bu amillər və digər amillər bu Qələbəni şərtləndirdi".

27 sentyabrdan başlanan hərbi yol 10

noyabrda siyasi yolla birləşərək Ağdamın qələbəsinə yaxınlaşdırdı. Tarix yenə 27 il əvvələ geri döndü. Lakin bu dönüş azərbaycanlıların başına açılan o müsibətli günləri qələbə sevinci ilə əvəzlədi. Bu dəfə əzilən, başqasının torpaqlarında ağ gün axtarkən qara günlərin sahibinə çevrilənlər oldu. Tarix öz siyasi lideri və səhifələrinə minilliklərin hünər səhifəsini yazan azəri övladlarının şücaəti ilə Ağdamı ağdamlılara qaytardı. Həmin gün Ağdamın "çöhrəsini" gülümsəyən gördük. Sevinc göz yaşları axıtdı. Qəlbimiz qürur hissi ilə doldu...

20 noyabr 2020-ci il: Ağdam günü

20 noyabr 2020-ci il. Nə gözəl, yadda qalan tarixə təsadüf edir Ağdamın ağ gününə qovuşması. Üzünə həsrət qaldığı, dalğası hicranı olan bayrağına qovuşması. Deyirlər, bütün rənglərin təməlinə ağ rəng dayanır. Öz bəyazlığı fonunda üç rəngdən yaratdığı üçrəngli bayrağını sinəsinə sancdı, başını dik tutub: "Mən azad oldum, mən doğma Vətənimə qovuşdum", - dedi Ağdam.

44 günlük Vətən müharibəsində olduğu kimi, 10 noyabrda imzalanan üçtərəfli Bəyanatın ilk qələbə müjdəsini də Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevdən aldıq: "Mən bu gün Ağdamın azad olunması xəbərini xalqıma böyük qürur hissi ilə çatdırıram, bu müjdəni verirəm. Bu gün bizim yaşadığımız günlər, yaşadığımız anlar, əminəm ki, hər bir azərbaycanlının yaddaşında əbədi qalacaq. Biz tarix yazırıq, yeni tarix. Xalqımızın, ölkəmizin yeni şanlı tarixini yazırıq. Bu, Zəfər tarixidir. Bundan sonra biz, ilk növbədə, işğaldan azad edilmiş torpaqlara vətəndaşlarımızın qaytarılmasını təmin etməliyik. Bütün gücümüzü səfərbər etməliyik. Bütün maddi imkanlarımızı səfərbər etməliyik ki, tezliklə vətəndaşlarımızı doğma torpaqlarına qaytaraq".

Bilirdik ki, düşmən Ağdamda daşı daş üzərində qoymayıb, eşitmişdik. Lakin azadlığından sonra yolumuzu Ağdamdan salanda bunu canlı olaraq gördük. Gördük ki, ilahi, bura vəhşi bir qəbilə hücum edib, sağ qoyduğu bir şey olmayıb ki... Qədim tarixə malik çoxlu sayda memarlıq və incəsənət abidələri ötən 27 ildə yerlə-yeksan olunub Ağdamımızın. XIX əsrdə tikilmiş türbə, Xanoğlu türbəsi, Pənah xanın türbəsi, Pənah xanın imarəti, iki sandıqabənzer abidə, XV əsrə aid Sərdabə və Hatəm Məlik qalası, onlarla muzey, məscid, kitabxana, teatr, məktəb düşmənin vəhşiliyi ilə üzləşib. Məşələr yandırılıb, məhv edilib. Məscidlərdən başqa çirkin məqsədlər üçün istifadə olunub. Lakin vətən oğulları əllərinə silah alıb düşməni torpaqlarımızdan qovduqları kimi, məscidlərimizə də həmin əllərlə təmizlənmək, paklanmaq nəsib oldu. Qeyrətli oğulların sayəsində Ağdamın azan səsi təşnəsinə də son qoyuldu.

Ağdamda Azərbaycan bayrağı ucaldıldı. Ağdam bu doğma nəfəsləri, tanış əllərin hərəkətini duyduqca gülümsəyirdi. 27 il çöhrəsinə qara rəng çökən Ağdam gülümsəyirdi. Dağıdılmış, viran edilmiş abidələri, tarixi yerləri, incəsənət, mədəniyyət nümunələri, bərəkətli, altı da, üstü də zəngin torpaqları ilə birlikdə gülümsəyirdi.

Ardı Səh. 7

Əvvəli-Səh-6

Çünki o əllər bu yurd yerinə yeni həyat vermək üçün gəlmişdi. Minlərlə evinin daşı daş üstündə qalmayan bir yurdu yurddaşlarına vermək, buraya yeni növraq bəxş etmək üçün gəlmişdi. Bu səbəbdən də Ağdam gülümseyirdi. Qələbəsinə, azadlığını bayram edirdi. Bütün işğaldan azad olunmuş torpaqlarımız kimi, Ağdamın da üzünə gülümsəmək necə də yaraşır...

Ağdamın bu günü düşmən gözüne ağ salır

Bir vaxtlar işğal altında saxladıkları Ağdamı darmadağın edən ermənilər hərəkətləri ilə bu torpağın sahibləri olmadıklarını nümayiş etdirməklə yanaşı, həm də vəhşiliklərini göstərdilər. Bütün dünyaya bəyan etdilər ki, ermənidən qəddar qəbilə yoxdur.

Yurd salmaq, ev tikmək nə qədər çətin olsa da, uzun illərə başa gəlsə də, çox insanlar üçün bir ömrə bərabər olsa da, belə imiş Qarabağ torpaqlarının sakinlərinin alın yazısı. Dağıdılacaq illərlə qurub-yaratdıqları. Yeməklərindən, geyimlərindən kəsib daşa, quma verib ucaltdıqları yurdları dağıdılacaq. İçərisində nə xəyallar qurduqları evlərə həsrət qalacaq. Nə arzularla əkdikləri ağaclar bar üstündə düşmənin xəyanətkar əllərinə veriləcəkdir.

AĞDAM: azadlıq işığında nur saçan yurd yerimiz

27 il bu yurdun insanları köçkün həyatı yaşaya-yasaya tək təsəlliləri Ağdamın ağ günlərini xəyallarında canlandırmaq olacaqdı. Amma bir məsələ də var ki, gedenlərin, itirilənlərin hər birini qaytarmaq olar, tək torpaqdan savayı. Qoy yansın, sökülsün, dağılsın evlərimiz. Ta ki torpaqlarımız özümüzünkə olsun, yadlar ona sahib çıxmasın. Qoy evsiz-əşiksiz qalaq, torpağın üzərində süfrə açaq, çörək kəsək, evimiz torpağın üzəri olsun, lakin torpağımız özümüzün olsun. Torpaq varsa, onun üzərində hər zaman gözəl, yaraşlıq evlər qurmaq mümkündür. Su gələn arxa bir də gələr, deyib atalarımız. O arxın varlığı ilə ona yenidən su gələ bilirsə, torpağın varlığı ilə də yeni yurdlar salına bilər.

Ağdamda da salınır o yurdlar. Sevinir, gülür kəndləri, şəhərləri, insanları. Ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi: "İndi isə Ağdam üçün yeni dövr başlayır. Bizim böyük planlarımız var. İşğal edilmiş torpaqlarda hər şey dağıdılıb... Biz Ağdam şəhərini də bərpa edəcəyik. Əlbəttə ki, bunun üçün biz bütün işləri əsaslı şəkildə etməliyik. Baş plan hazırlanacaq, mütəxəssislər cəlb olunacaq, infrastruktur layihələri planlı şəkildə icra ediləcək, inzibati binalar, sosial obyektlər, yollar və digər lazım olan işlər görülməlidir. Vətəndaşlara oraya qayıtmaq üçün dövlət tərəfindən kömək göstəriləcək. Ona görə Ağdam rayonunun bərpası bizim gələcək planlarımızda xüsusi yer tutacaq. Çünki həm ərazi baxımından böyük rayondur, eyni zamanda, dediyim kimi, əhali baxımından ən böyük rayondur. Bu işlər planlı şəkildə öz həllini tapacaq. Biz artıq birinci böyük layihəyə start verdik. Eyni qayda ilə biz Ağdam şəhərini və onun bütün infrastrukturunu bərpa etmək üçün ardıcıl addımlar atacağıq. Ağdamlılar və işğaldan azad edilmiş bütün başqa rayonların sakinləri əmin ola bilərlər ki, Azərbaycan dövləti hər zaman onların yanında olacaqdır".

Dövlətimiz Ağdamı dirçəldir

2021-ci il may ayının 28-də Ağdama

səfəri zamanı Prezident İlham Əliyev demişdir: "Bu gün Respublika Gününü biz Ağdamda, Ağdam şəhərində qeyd edirik. Bunun çox böyük rəmzi mənası var. Ağdam şəhərinin Baş Planı bu gün təsdiq ediləcək. Bu Baş Plan mənə təqdim edilmişdir. Biz bir müddət bu plan üzərində işləyirdik və istədim ki, Ağdam rayonunun tanınmış şəxsləri Baş Planla tanış olsunlar, öz fikirlərini bildirsinlər və sizin iştirakınızla biz bu gün bu gözəl mərasimi keçirək. Bu mərasim üçün, bu görüş üçün başqa vaxt da müəyyən oluna bilərdi. Ancaq mən hesab etdim ki, ən düzgün tarix bizim milli bayramımız olan Respublika Günüdür, müstəqillik günüdür. Çünki bu gün burada olmağımız bir daha müstəqilliyimizin nə qədər güclü olduğunu göstərir. Əgər biz güclü müstəqil dövlət qurmasaydıq, öz tarixi torpaqlarımızı işğalçılardan azad edə bilməzdik. Ancaq güclü Azərbaycan, müstəqil Azərbaycan, sözün əsl mənasında, müstəqil siyasət aparan Azərbaycan bu tarixi missiyanı şərəflə yerinə yetirdi. Ağdam şəhərinin bərpasının başlanğıcı bu gün baş verir, Respublika Günüdür. Əminəm ki, bütün nəzərdə tutulmuş planlar Baş Plan əsasında icra ediləcək və Ağdam şəhəri yenidən qurulacaq".

Bəli, həmin səfər çərçivəsində Ağdamın Baş Planı təsdiq edildi. Bu planla da Ağdam sürətlə ağ günlərinə qovuşmağa başladı. 2022-ci il fevralın 13-də dövlətimizin başçısının və birinci xanımın "Ağdam-1" və "Ağdam-2" elektrik yarımstansiyalarının, "Qarabağ" Regional Elektrik Şəbəkəsinin Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılışlarında iştirakları ilə Ağdam 27 ilin qara libasını əynindən çıxarıb öz tarixi bəyaz donunu geyindi. İşğaldan azad edilən Ağdam rayonunun Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulması, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün "Azərenerji" ASC tərəfindən "Xındırıştan" yarımstansiyasından 35 kilometr məsafədə ikidövrəli 110 kilovoltluq yüksəkgerinlikli elektrik verilişi xəttinin, Ağcabədidən Xındırıştana, oradan da "Ağdam-1" və "Ağdam-2" yarımstansiyalarına qədər ümumiilkdə 63 kilometr məsa-

fədə 110 kilovoltluq xəttin üzərində ildırım-dan mühafizə və yarımstansiyalararası informasiya mübadiləsi üçün 24 damarlı fiberoptik kabelin çəkilməsi, bununla da Ağdama təkə elektrik xətti deyil, həm də ən yüksək ötürmə qabiliyyətli sürətli internet xəttinin gətirilməsi bu rayonun ağ günləri fonunda düşmənin qara günlərinə çevrildi. Onlara sadəcə kənardan bu hadisələri izləməklə yanib-yaxılmaq qalır.

Daha sonra ölkə rəhbəri tərəfindən Ağdam Sənaye Parkının, "Park Forest Otel Ağdam" mehmanxanasının, ümumi sahəsi 1,55 hektar olan ərazidə ilkin mərhələdə 209 mənzildən ibarət 6 yaşayış binasının, Ağdam Mərkəzi Xəstəxanasının təməlinin qoyulması, Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Ağdamda Qarabağ xanlarının türbələri və yaşayış evi - İmarət kompleksində olmaları, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Ağdam Cümə məscidində görülməli bərpa-restavrasiya işlərinin gedişi ilə tanış olmaları dövlətimizin Ağdamın yenidən qurulması sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlərin sürətinin göstəricisi oldu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın 2023-cü il may ayının 2-də Ağdam rayonuna səfərləri çərçivəsində "Azərişiq" ASC-nin Ağdam şəhərində Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi və Təlim-Tədris Kompleksinin, Ağdam Muğam Mərkəzinin, Ağdam şəhərində salınacaq 2-ci və 3-cü yaşayış məhəllələrinin, inzibati binanın təməlinin qoyulması və Bərdə-Ağdam dəmir yolu xəttinin tikintisi ilə tanışlıq isə Ağdamın növbəti mərhələdə inkişafını şərtləndirən amillər idi.

Ağdamı şən görmək nə qədər xoşdur...

Hər dəfə Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza səfərləri üreyimizi qürurla doldurur. Müzəffər Ali Baş Komandanın və 44 günlük Vətən müharibə-

si dövründə xalqın təsəllivericisi olan Mehriban xanım Əliyevanın bu torpaqlara səfəri Zəfərimizin üzərinə yeni bir Zəfər əlavə edir. Azad torpaqlarımızda həyat bərpa olunduqca, onlara öz əvvəlki görkəmlərinin verilməsi ilə bağlı planlar həyata keçirildikcə, düşmənin bağırının çatlamasını duyur və fəxr edirik ki, onlara bu narahatlığı yaşada bilirik. Çünki biz 30 il narahatlıqla, torpaqlarımızın həsrəti, hicranı, nisgili ilə yaşamışıq.

May ayının 10-da-növbəti səfərdə də Ağdamın "üzünün" güldüyünü gördük. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva bu səfər çərçivəsində Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışında iştirak etdilər. Daha sonra dövlət başçısının iştirakı ilə Ağdam Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksi, Ağdam rayonunun Kəngərli kəndinin birinci mərhələsi, Kəngərli kənd tam orta məktəbinin binası, uşaq bağçası istifadəyə verildi, Kəngərli kəndində yeni inşa edilmiş fərdi evlərdə, yerli icra strukturları üçün inşa edilmiş çoxfunksiyalı inzibati binada, klub-icma mərkəzində yaradılan şəraitə baxış oldu.

Prezident İlham Əliyevin Kəngərli kəndinə köçən sakinlərlə görüşüb, onlara evlərin açarlarını təqdim etməsi yurd yerinə qayıdan soydaşlarımıza bir dünya sevinc bəxş etdi.

Prezident İlham Əliyev: Siz uzun illər ağır şəraitdə - ölkəmizin müxtəlif yerlərində yararsız evlərdə, yataqxanalarda, uşaq bağçalarında, müəyyən müddət isə qadın şəhərciklərində yaşamısınız. Bu gün isə gözəl kəndin təmsalında yeniləşən Azərbaycanı görürük, bərpa olunan Qarabağı görürük. Göstəririk ki, bu torpaqların sahibi həmişə biz olmuşuq, bu gün də belədir. Ancaq bu torpağın sahibi bu torpaqda qurub-yaradır. Mənfur düşmən bütün bu bölgəni viran qoymuşdu. Ağdam rayonunda bir dənə də sağlamat bina qalmamışdır. Şəhər, bütün kəndlər tamamilə yerlə-yeksan edilmişdir. Təkcə Ağdamda yox, demək olar ki, o vaxt işğal altında olan bütün torpaqlarda Ermənistan dövləti tərəfindən məqsədyönlü siyasət aparılırdı ki, heç vaxt azərbaycanlılar bu bölgəyə qayıtmazlar. Onlar istəyirdilər bu torpaqları əbədi işğal altında saxlasınlar. Onlara mənəvi və maddi dəstək verən bəzi ölkələr də onlarla həmrəy idi. Amma onlar bir şeyi unudurdular ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt işğalla barışmayacaq, Azərbaycan vətəndaşları heç vaxt öz doğma torpaqlarını unutmayacaq və Azərbaycan dövləti ayağa qalxacaq, güc toplayacaq və düşməni öz torpağından qovacaq. Bunu onlar hesablaya bilməmişdilər. Bütün bu əzablı illər arxada qaldı. Siz indi öz doğma torpağınıza qayıdırsınız və qayıtmısınız, sizin üçün gözəl şərait yaradılıb. Kəngərli kəndi göz oxşayır. Kəndin bərpasının, yenidən qurulmasının birinci mərhələsidir, 292 ev hazırdır, sizin ixtiyarınıza verilir. İkinci mərhələdə daha çox evlər tikiləcək. Hər cür şərait var. Gözəl evlər, işıq, qaz, su, kanalizasiya sistemləri, məktəb, uşaq bağçası, market, tibb məntəqəsi, hətta bazar kompleksi - hər şey var. Əkin üçün yerlər ayrılacaq. İndi bəzi torpaqlarda artıq miniatürizmə işləri başa çatıb. Mən göstəriş vermişəm, sakinlərə torpaq sahələri də verilməlidir. Həyətəni sahə də 12 sotdur. Orada da əkin-becərmək mümkündür. Yeni, həyat qayıdır, ədalət zəfər çalır, ədalətin təntənəsidir. Biz bunun şahidiyik.

Hüsnünə vurulan hər naxış bu gözəl şəhərin görünüşünü dəyişir, 27 illik nisgini sevincə çevirir. Ağdam həm də ona görə sevinir ki, sinəsində görülməli hər bir iş onu sakinlərinə, doğmalarına yaxınlaşdırır. Çünki torpaq o vaxt bəxtəvardir ki, sinəsi üzərində doğmaların addım səslərini dinləyir. 27 illik sükutdan sonra Ağdam bu səsi duydu. Bu səsin daha kütləvi şəkildə duyulması isə Ağdama Böyük Qayıdışla olacaq. O gün isə çox yaxındadır. Səbr et, Ağdam, doğmalarınla birlikdə xoş, sevincli günlər səni gözləyir...

Mətanət Məmmədova

Hər il olduğu kimi, bu il də "Əkinçi" qəzetinin nəşrə başladığı 22 iyul tarixi Milli Mətbuat Günü kimi qeyd olunacaq. Bununla bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan milli mətbuatının 150 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncamın imzalanması Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan mətbuatına göstərdiyi diqqət və qayğının, jurnalistlərə hörmətinin, böyük dəyərinin nəticəsidir. Bu hal jurnalistlərin peşə fəaliyyətini daha səmərəli, keyfiyyətli və əzmlə həyata keçirməsinə stimül yaradır.

Qanunvericilikdə mətbuatın rolu

Təbii ki, hər bir azad, demokratik dövlət mətbuatsız təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Beynəlxalq media ekspertləri tərəfindən o fikir vurğulanır ki, müasir dünyada azad medianın fəaliyyəti hər bir ölkənin səviyyəsini göstərir. Digər tərəfdən mətbuat ölkələrdə cəmiyyətlərin inkişafına, insanların ümumi dünyagörüşünün formalaşmasına təsir göstərir, qayğılarının işıqlandırılmasında, mövcud problemlərin qabardılaraq aradan qaldırılmasında mühüm rola malikdir.

Xəbərin hazırlanması qanunamüvafiq olmalıdır

Alqışlanan və dəyərləndirilən hal ondan ibarətdir ki, azad, demokratik dünyanın bir parçası olan Azərbaycanda müstəqil mətbuat formalaşır. Səbəbi də dövlət tərəfindən medianın inkişafına hər tərəfli dəstəyin göstərilməsidir. Müxtəlif vaxtlarda jurnalistlərin sosial - məişət problemlərinin həlli, redaksiyaların maddi-texniki bazasının güclənməsi istiqamətində Prezident sərəncamları imzalanıb, müvafiq qanunlar qəbul edilib. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 50-ci maddəsinə görə, hər kəsin istədiyi məlumatı qanuni yolla axtarmaq, əldə etmək, ötürmək, hazırlamaq və yaymaq azadlığı vardır. Kütləvi informasiyanın azadlığına təminat verilir. Kütləvi informasiya vasitələrində, o cümlədən mətbuatda dövlət senzurası qadağandır.

Bütün bunlar jurnalistlərin daha sərbəst və rahat şəkildə peşə fəaliyyətlərini davam etdirmələrinə imkanlar yaradıb. Düzdür, yaradılan şəraitdən bəzi şəxslər, qruplar istifadə etməyə çalışırlar. Əksər hallarda dağıdıcı müxalifətin və xaricdəki antimillî ünsürlərin təsiri altında olan media orqanları milli və dövlətçilik maraqlarına zidd olan, peşə fəaliyyətinin tələblərinə uyğun olmayan informasiyalar paylaşıb, şərhlər və təhlillər yazırlar. Bu kimi yazılarla tanış olduqda, aydın şəkildə hiss olunur ki, məqalələr sifarişli yazılıb. Çünki xəbərin verilməsi, şərhlərin ifadə edilməsi birbaşa siyasi dairələrin dəfələrlə səsəndirdikləri və ya internet TV-lərdə açıqladıqları fikirlərlə uyğunluq təşkil edir. Dövlətimizin böyüklüyü və xeyirxahlığı bu məqamda da özünü göstərir. Yeni siyasiləşmiş jurnalistlərin yazdıqlarına, səsəndirdikləri şər və böhtanlara görə hansısa hüquqi addımlar atılır. Halbuki qanunvericiliklə dövlətin ali məqsədi həm də ondan ibarətdir ki, cəmiyyətdə şəfəqlərin yaradılmasının qarşısını almaqdır. Acınacaqlı hal ondan ibarətdir ki, peşələrinə xəyanət edən "jurnalist"lər var ki, onlar öyrəncəli olduqları sifarişli informasiya yayımını ümummilli proseslər zamanı da davam etdirirlər. Biz bu kimi xoşagəlməz halları, istər 44 günlük Vətən Müharibəsi dövründə, istərsə də Qarabağda aparılan antiterror əməliyyatları zamanı da müşahidə etdik.

Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydalarına riayət olunmalıdır

Yalan məlumatların yayılması "İnformasiya, informasiyalaşdırma və infor-

masiyanın mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa ziddir və cinayət məsuliyyəti yaradır. 2022-ci il sentyabrın 24-də Azərbaycan Jurnalistlərinin VIII Qurultayında bütün yeniliklərin və dəyişikliklərin təsdiq olunaraq qüvvəyə minən Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydalarına görə, qeyri-rəsmi mənbələrin məlumatları onların həqiqətə uyğunluğu və informasiya dəyəri yoxlanılmadan yayılmamalıdır. Prinsipin 2.2 bəndinə görə, informasiya çapa hazırlanarkən onun mənası təhrif olunmamalıdır. Başqa mətnə və ya çıxışdan sitat gətirərkən jurnalist həmin sitatın harada başladığını və bitdiyini dəqiq bildirməlidir. Foto-simvolların (illüstrasiya, fotomontaj və sair) dərci zamanı şəkilin sənədi xarakter daşmadığı qeyd olunmalıdır. Yazıların sərlövhələri onun məzmununa uyğun gəlməlidir.

Günümüzün realığında elə təlimat alan jurnalistlər var ki, onlar yalan məlumatlarına həqiqət donu geyindirməyə çalışır, bəzən isə müəyyən şəxsləri, dövlət orqanlarını hələməkdən belə çəkinmirlər. Bu isə yenə də Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydaları prinsipinə ziddir. Həmin Qaydaların 2.5. bəndinə görə jurnalist məlumatların və ya təsvirlərin əldə edilməsi məqsədi ilə hədələməyə, güc tətbiqinə və ya təhdidə yol verməməlidir.

44 günlük Vətən Müharibəsi zamanı və 23 saat 44 dəqiqə çəkən antiterror əməliyyatları dövründə insanlıq əleyhinə cinayətlər törətmiş terrorçuların həbs edilməsinə görə bəzi siyasiləşmiş, xaricdən verilən təlimat əsasında fəaliyyətlərini quran jurnalistlər təxribat xarakterli yalan məlumatlar yaymaqla məşğul idilər. Bu isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin, eləcə də Azərbaycan Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydalarının kobud şəkildə pozulmasıdır. Jurnalistlərinin Etik Davranış Qaydalarının 3.12. prinsipinə görə, jurnalist və redaksiya terror hadisəsini şifirdən, terrorçuların məqsədinə xidmət edə biləcək qorxu effekti yaradan, terroru təbliğ edən və terror hərəkətinə bəraət qazandıran reportajlar verməməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu qeyd etmişdir ki, bəzi hallarda sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən qanun və ədalət prinsipinə söykənən bu cür tədbirlərə kölgə salmaq, Azərbaycan əsgərlərinin həyatı təhdidlə üzləşdiyi halda həmin təhdidlərə cavab olaraq hərbi əməliyyatların keçirilməsinə qarşı çıxmaq, yalan məlumat yaymaq, saxta və ya köhnə görüntülər paylaşmaq, heç bir əsas olmadan onları aktual-

laşdırmaq cəhdləri müşahidə olunur. Təəssüflə qeyd edilməlidir ki, xoş niyyət daşımayan həmin cəhdlər informasiya azadlığı, kontekstdən çıxarılıb tarixi sitatlar və saxta pasifist baxışlarla pərdələnir".

İnformasiya əldə etmək ifadə azadlığının əsas hissəsini təşkil edir

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə görə, informasiya əldə etmək ifadə azadlığının əsas hissəsini təşkil edir. Fərdlərin ictimai bilgi sahibi olan qurumlar-dakı informasiyalara çatım haqqı var. BMT İHK dövlətlərin ictimai məzmunlu bilgiləri proaktiv (öz-özünə) açıqlamalı olmasını, bununla bağlı bilgilərə çatımı asanlaşdıran qanunvericilik yaratmalı olmasını xüsusi qeyd edir. İnformasiya əldə etmək hüququnun təmin edilməsi bütün ictimai funksiya daşıyan qurum və fərdləri əhatə edir. Bilgilərə çatım da məhdudiyyətlərə məruz qala bilər, ancaq Mülki və Siyasi Hüquqlar Haqqında Beynəlxalq Pakta uyğun gəlməlidir. İfadə azadlığı hüququ ilə bağlı yuxarıda bəhs edilən təminatlar mediaya, jurnalistlərə münasibətdə təmin edilir. Beynəlxalq insan haqları qurumları, öz sənədlərində "qanunun aliliyinə söykənən dövlətlərdə medianın önəmli rolu"nu və demokratik cəmiyyətlərdə medianın açar rolunu dəfələrlə qeyd ediblər. Məsələn, BMT İHK qeyd edir ki, "İctimai və siyasi məsələlərlə bağlı informasiya və ideyaların vətəndaşlar arasında sərbəst yayılması həyatı önəm daşıyır. Bu durumda ictimai məsələlərlə bağlı hər hansı senzura və ya məhdudiyyətlər olmadan məsələləri şərh edə bilən, ictimaiyyəti məlumatlandıran azad media vaz keçilməzdir. Həm də ictimaiyyətin medianın xəbərlərini əldə etmək haqqı var".

İfadə azadlığı Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən qəbul edilən İnsan Hüquqları Bəyannaməsinin 19-cu maddəsi ilə qorunur. Həmin maddəyə görə "hər bir şəxs fikr və onu sərbəst ifadə etmək azadlığı hüququna malikdir; bu hüquqa maneəsiz olaraq əqidəyə malik olmaq və dövlət sərhədlərindən asılı olmayaraq informasiya və ideyaları istənilən vasitələrlə axtarmaq, əldə etmək və yaymaq azadlığı daxildir". Mülki və Siyasi Hüquqlar Haqqında Beynəlxalq Paktın 19-cu maddəsi bu hüququ daha geniş ifadə edir. Qeyd edilən sənədlər bütün dövlətlərin üzərinə bu hüququ qoruma altına almaq öhdəliyi qoyur. Avropa İnsan Haqları Konvensiyasının 10-cu maddəsi də ifadə azadlığı hüququnu daha əvvəldə qeyd etdiyimiz sənədlərdə olduğu kimi qoruma altına alır və Avropa

Şurası məkanına daxil olan ölkələr bu qərarları təmin etmək öhdəliyi daşıyırlar. İfadə azadlığı hüququ təməl hüquq olsa da, mütləq deyil. Dövlətlər bu hüquqa legitim əsaslarla məhdudiyyətlər gətirə bilərlər. İctimai sağlamlıq da həmin legitim əsaslardan biri ola bilər. Ancaq BMT-nin yazının əvvəlində qeyd edilən 2 sənədi şərh etməklə vəzifələndirilmiş İnsan Haqları Komitəsi (BMT İHK) qeyd edir ki, bu məhdudiyyətlər istisna hallarda, 3 mərhələli testdən keçirilməklə tətbiq oluna bilər. Tətbiq edilən məhdudiyyətlər mütləq bu xüsusiyyətlərə sahib olmalıdır: 1) Qanunda nəzərdə tutulmalıdır. Burda qanun deyərək, parlamentin qəbul etdiyi akt nəzərdə tutulur; 2) Qanuni bir məqsədə çatmağı hədəfləməlidir. Məhdudiyyətin məqsədi başqa şəxslərin hüquqlarına hörmət, milli təhlükəsizlik, ictimai düzən, sağlamlıq və ya əxlaqı qorumaq olmalıdır; 3) Gərəkli və adekvat olmalıdır.

İnformasiyanın yayılması təxribatlara və cəmiyyətlərdə şəfəqlərin yaradılmasına yönəlməməlidir

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və tərəfdar olduğu beynəlxalq qanunlara görə hər bir vətəndaş informasiya almaq və onu yaymaq azadlıqlarına malikdir. "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2-ci maddəsinə görə, "hər kəs özü birbaşa və ya nümayəndəsi vasitəsilə informasiya sahibinə müraciət etmək, informasiyanın növünü və əldə etmə formasını seçmək hüququna malikdir". Lakin informasiyanın yayılması təxribatlara və cəmiyyətlərdə şəfəqlərin yaradılmasına yönəlməməlidir. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, bəzi siyasiləşmiş, xüsusilə də dağıdıcı müxalifət partiyalarından təlimat alan və xarici maraqlı dairələr tərəfindən maliyyələşən saytlar və internet tv-lər koranə addımlar atır və fəaliyyətlərini daha çox onlara təqdim edilən tezislər üzərində qururlar. Belələri sırasında "AbzasMedia", "Fakt Yoxla", "III Respublika Platforması", "Toplum" TV, "Meydan" TV kimi media qurumlarını misal olaraq göstərmək olar. Sözügedən media orqanları sifarişlər əsasında ölkəmizin əldə etdiyi uğurları, qələbələrini gözənd salmağa çalışırlar. Qarşılığında xarici ölkələrin müəyyən dairələrindən qrantlar alırlar. Təbii ki, Azərbaycan qanunvericiliyinə görə qanundankənər məqsədlərinin icrası üçün pul almaq cinayət hesab olunur. Bu səbəbdən də haqlı olaraq Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları sözügedən media qurumlarını ifşa etdi və onların bəzi əməkdaşlarının həbsinə nail oldu. "Abzas Media" xəbər portalının rəhbəri Ulvi Həsənov, baş redaktor Sevinc Abbasova və layihə koordinatoru Məhəmməd Kekalov qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2-ci (qacaqmalçılıq, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə baslanılmış cinayət işi üzrə barələrində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Eyni zamanda "Meydan" TV-nin əməkdaşları Aynur Qənbərova (Elgünəş), Ramin Cəbrayılzadə (Deko), Natiq Cavadlı, Xeyalə Ağayeva, Ülvi Tahirov, Aysel Umudova və Aytac Əhmədova (Tapdıq) cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Onların hər birinə qarşı Cinayət Məcəlləsinin 206.3.2-ci (qacaqmalçılıq - qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb. Məhkəmənin qərarı ilə Aysel Umudova, Aytac Əhmədova, Aynur Elgünəş, Natiq Cavadlı, Ülvi Tahirov, Ramin Deko və Xeyalə Ağayeva barəsində 4 aylıq həbs qətimkan tədbiri seçilib. Əsaslı olaraq qanuna zidd fəaliyyətləri hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən sübuta yetirdiyindən "AbzasMedia", "Fakt Yoxla", "III Respublika Platforması" və "Toplum" TV-nin bəzi əməkdaşları da həbs olunublar. Bu da haqlı olaraq cəmiyyətdə müsbət qarşılınır. Çünki qanunazidd fəaliyyət yol tutmaq cəmiyyətə və dövlətə meydan oxumaq deməkdir. Belələrinə qarşı hüquqi addımların atılması ədalətin bərpa edilməsidir.

İLHAM ƏLİYEV

Müasir dünyamızda informasiya cəmiyyəti

əhatə etməyə başladı.

Bu illər ərzində "ASAN Xidmət" bir neçə beynəlxalq dərəcəli sertifikatla layiq görülüb, həmçinin Britaniya Əməyin Mühafizəsi Şurası tərəfindən beynəlxalq müsabiqənin qalibi olub. Özünəməxsus hüquqi strukturu olan bu model bir çox beynəlxalq qurumlar və ekspertlər tərəfindən təqdirləyici hesab olunur. "ASAN xidmət" nümunəyə çevrilib.

də qeyd etdiyi kimi, 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi Azərbaycanda kosmos sənayesinin və aparıcı texnologiyaların inkişafına töhfədir.

2008-ci ildə "Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı üzrə" Dövlət Proqramı qəbul edilməsi Azərbaycanın yeni kosmik tarixinin başlanğıcı idi. 2010-cu ildə peyk-lə

Sosial təminat sahəsində buna bənzər DOST mərkəzləri fəaliyyətə başlayıb. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, "ASAN xidmət" kimi, DOST mərkəzləri də bütün ölkəmizi əhatə edəcək.

Artıq vətəndaşlar bir sıra dövlət xidmətlərindən heç bir bürokratik əngəl, zaman, məkan problemi olmadan rahat şəkildə istifadə edə bilirlər. "Bir pəncərə" prinsipinə əsaslanan "Elektron Hökumət" portalının fəaliyyəti, "ASAN Xidmət" modeli ölkəmizin bu sahədə uğurla həyata keçirilən və vətəndaş məmnunluğuna hədəflənən layihələrdir.

İNFORMASIYA MƏKANININ SUVERENLİYİ VƏ TƏHLÜKƏSİZLİYİ

Ölkəmizdə informasiya cəmiyyətinin, elektron dövlətin, informasiya və biliklər iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafı istiqamətində genişmiqyaslı kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Bu tədbirlərin nəticəsi olaraq, Azərbaycanda genişzolaqlı internet infrastrukturunu inkişaf etdirilmiş, vətəndaşların təhlükəsiz və keyfiyyətli internet xidmətlərindən istifadəsinin təmin olunması istiqamətində bir sıra layihələr həyata keçirilmişdir. "Azərbaycan Respublikasında informasiya cəmiyyətinin inkişafına dair 2014-2020-ci illər üçün Milli Strategiya" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 2 aprel tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş və strategiyada bu sahənin inkişafı üzrə 2020-ci ilə kimi konkret məqsəd və vəzifələr müəyyən edilmişdir. Bu strategiya informasiya cəmiyyətinin əsaslarının yaradılması, vətəndaşlar, cəmiyyət, özəl sektor və dövlət orqanları tərəfindən İKT-dən geniş istifadə, növbəti mərhələdə fəaliyyət istiqamətlərinin planlaşdırılması üçün əlverişli şərait yaratmış oldu.

Azərbaycanın telekommunikasiya peyklərinin orbitə buraxılması, ölkəmizdə kosmik sənayenin formalaşdırılması dövlət başçısının güclü siyasi iradəsindən, uzaggörənliyindən və yüksək iqtisadi potensialdan xəbər verir. Bununla, ilk növbədə, Azərbaycan özünün telekommunikasiya xidmətlərinə dair ehtiyaclarını ödəyir, informasiya məkanının suverenliyini, təhlükəsizliyini daha etibarlı şəkildə qoruya bilir.

Ölkəmizin 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinə ev sahibliyi etməsi Azərbaycanın innovativ sənayedə apardığı islahatlarla verilən beynəlxalq qiymət kimi də xarakterizə edilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin konqresin açılış mərasimin-

rin orbitə çıxarılması, idarə edilməsi və istismarı işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə "Azerkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti təsis edildi. Bundan 3 il sonra isə "Azerspace-1" telekommunikasiya peyki orbitə çıxarıldı. 2014-cü ildə "Azersky" Yerləşmə məsafədən müşahidəsi, 2018-ci ildə isə "Azerspace-2" telekommunikasiya peyki orbitə çıxarıldı. Azərbaycan regionun ilk kosmik ölkəsinə, beynəlxalq "kosmik klub"un tamhüquqlu üzvünə çevrildi. Peyk operatoru kimi fəaliyyətə başlayan Azerkosmos 2021-ci ildən Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi olaraq fəaliyyət göstərir. Azərbaycanın sahib olduğu və idarə etdiyi peyklar ölkənin informasiya təhlükəsizliyinə, milli dövlətçiliyə xidmət edir.

"AĞILLI ŞƏHƏR" VƏ "AĞILLI KƏND" KONSEPSİYASI

Yüksək texnologiyaların ölkəmizdə inkişafı "Ağıllı şəhər" və "Ağıllı kənd" konsepsiyasının hazırlanmasına zəmin yaradıb. Azərbaycan Respublikasının şəhər və kəndlərində göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin, təhlükəsizliyinin, səmərəliliyinin artırılması, onların göstərilməsində informasiya texnologiyalarının tətbiqi, habelə həmin xidmətlər üzrə mövcud resursların effektiv istifadəsi və idarə olunmasının təmin edilməsi şəhər və kənd yerlərində dayanıqlı inkişafın əsas prioritetlərindəndir. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə də "smart-city", "smart-village" yəni, "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" konsepsiyası qurulur. Əlbəttə ki, bu layihənin məqsədi kəndlərdə əhalinin şəhərdə əldə edə biləcəyi bütün xidmətlərə rahat çıxışı təmin etmək, eləcə də xidmət, qazanc və dövlət xidmətlərindən yararlanmaq baxımından kənd və şəhər arasındakı fərqi aradan qaldırmaqdır. Yüksək texnologiyalara əsaslanan "Ağıllı kənd" və "Ağıllı şəhər" layihəsi ən qabaqçıl texnologiyaların tətbiqidir. İlk "Ağıllı kənd" layihəsi Zəngilan rayonunun Ağalı kəndindən start götürdü. İnformasiya cəmiyyətinin formalaşması prosesi mürəkkəb və çoxşaxəlidir. İndi bu sahədə ölkəmizdə uğurlu işlər görülməkdədir. Bu gün ölkəmizdə də təhlükəsizlik məsələləri və eləcə də, internetin və informasiya cəmiyyətinin inkişafı diqqət mərkəzindədir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Dünyada ən dinamik inkişaf edən informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsi respublikamızda da prioritet sahə olmaqla, daim diqqət və qayğı ilə əhatə edilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dünyada gedən prosesləri uzaqgörənliklə qiymətləndirərək, İKT sektorunun, informasiya və biliklər iqtisadiyyatının inkişafını ölkəmizdə prioritet sahə elan etmişdir. Azərbaycanda bu sahənin inkişafı ilə bağlı milli strategiyalar, strateji yol xəritələri, dövlət proqramları, qanunvericilik aktları qəbul edilib. Bu gün iyirmi birinci yüzillikdə bəşəriyyətin yeni inkişaf dövrünə qədəm qoyması yeni cəmiyyətin formalaşmasını labüd edib.

Belə bir dövrdə beynəlxalq aləm - 17 may tarixini Beynəlxalq Telekommunikasiya və Rabitə, həmçinin, Ümumdünya İnformasiya Həmrəyliyi Gününün elan olunması kimi qeyd edir. Beynəlxalq Telekommunikasiya və Rabitə Günü Beynəlxalq Elektroəlaqə İttifaqı İdarəedici Sovetinin 1969-cu il qərarı ilə təsis olunub. Ümumdünya İnformasiya Cəmiyyəti Günü isə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyası tərəfindən 27 mart 2006-cı il tarixdə elan edilib. Bu tarixin seçilməsi də təsadüfi deyil. 1865-ci ilin həmin günündə Parisdə 20 Avropa ölkəsinin nümayəndələri Beynəlxalq Teleqraf İttifaqının yaradılması haqqında müqavilə imzalayıblar.

Bütün dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da bu gün 17 May Ümumdünya İnformasiya Cəmiyyəti Günü kimi qeyd olunur. Müstəqil dövlətimizdə zamanın və dövrün çağırışlarına uyğun olaraq Azərbaycanda informasiya cəmiyyətinin formalaşması strateji məsələ kimi qarşıya qoyulmuş və müasir cəmiyyətə inteqrasiya səviyyəsi dövlətin iqtisadi inkişaf dərəcəsini əks etdirən amilə çevrilmişdir.

Azərbaycanda bu sahənin əsasını Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ ötən əsrin 70-ci illərində qoyub. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 2003-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasının inkişafı nemi-

nə informasiya və kommunikasiya texnologiyaları üzrə Milli Strategiya" 10 il ərzində görülməli işlərin ümumi xəttini müəyyənləşdirdi. Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2004-cü ildə Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin yaradılması haqqında Sərəncam imzaladı. Daha sonra 21 oktyabr 2005-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı üzrə 2005-2008-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nı imzaladı. Buna uyğun olaraq, ölkəmizdə informasiya cəmiyyətinin qurulması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirildi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 yanvar 2025-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş Rəqəmsal İnkişaf Konsepsiyası rəqəmsallaşma ilə yanaşı, dövlətin, biznesin və vətəndaşların fərdi məlumatlarının qorunmasını, cəmiyyətin rəqəmsal savadlılığının artırılmasını və İKT

üzrə peşəkar mütəxəssislərin hazırlanmasını hədəf alıb. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası, İnformasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023–2027-ci illər üçün Strategiyasında da bu sahədə kadr potensialının artırılması ilə bağlı tədbirlər nəzərdə tutulub.

BÜROKRATİK ƏNGƏLLƏR VƏ MÜMKÜN KORRUPSIYA HALLARI ARADAN QALDIRILDI

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında" Fərmanı ölkəmizdə, nəinki elektron hökumətin inkişafı, həm də korrupsiyaya qarşı mübarizənin daha da gücləndirilməsində mühüm rol oynadı. Bu xidmətlər bürokratik əngəlləri və mümkün korrupsiya hallarını aradan qaldırır. Beləliklə, Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və onun tabeliyində olan "ASAN Xidmət" mərkəzləri yaradıldı. Bu qurumun yaradılmasında məqsəd vətəndaşlara birbaşa xidmət göstərmək, "ASAN Xidmət" mərkəzlərinin vahid şəkildə idarə edilməsi idi. 2012-ci ildən başlayaraq, Bakının bir neçə rayonunda "ASAN Xidmət" mərkəzləri sakinlərin istifadəsinə verildi. Daha sonra bu proses regionları da

“Azərbaycanla Rusiya arasında strateji əməkdaşlıq davam edir”

"Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinə bir neçə istiqamətdə diqqət etməliyik. Birincisi, strateji əlaqələr, onlar ümumdür. Belə ki, Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin olunması, global layihələrin inkişafı, Şimal-Cənub dəhlizi, regionun lojistik mərkəz imkanları, Xəzər dənizi və onun sərvətlərinin qorunması və istifadəsi məsələləri Azərbaycanla Rusiyanın ümumi maraqları çərçivəsindədir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında rusiyalı beynəlxalq politoloq Dmitri Solonnikov deyib. Onun sözlərinə görə, əlbəttə bu istiqamətdə iki ölkənin əlaqələri getdikcə inkişaf edəcək: "Bu layihələrdən geri çəkilmək ölkələrimizdən heç birinin maraqlarına uyğun deyil. Azərbaycanla Rusiya arasında strateji əməkdaşlıq davam edir. Son günlər artan əlaqələr, patriarx Kirilin Bakıya səfəri, keçirdiyi önəmli görüşlər, dini və mədəni sahədə təmasların intensivləşməsi xalqlarımızın həyatında müsbət emosiyalar yaradır.

Vacib elementlərdən biri də Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 9 may qələbə günündə Moskvada keçirilən paradda iştirak etməsidir. Paradda Azərbaycanla yanaşı dövlət olunan bir neçə ölkənin silahlı qüvvələrinin nümayəndələri də təmsil olundu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin paradda iştirak etməməsinə isə Rusiyada anlayışla qəbul edirlər". Politoloq həmçinin qeyd edir ki, İlham Əliyev Heydər Əliyevin anadan olmasının 102-ci ildönümü tədbirlərində iştirak etdi, iş qrafikinə sıx olması da səfərin reallaşmasına təsir edən amillərdəndir.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının ildönümləri geniş şəkildə, həm də təntənəli formada qeyd edildiyini Rusiyada da bilirlər. Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Heydər Əliyevin anadan olmasının ildönümləri Rusiyada da geniş şəkildə qeyd edilir, onun SSRİ Nazirlər Soveti Sədri birinci müavini işlədiyi vaxtda Rusiya Federasiyası üçün etdiklərini heç kim unutmayıb. O dahi insanın xatirəsi daim əziz tutulur. Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində

**RUSİYALI
POLİTOLOQ DANİŞDI**

Rusiya ilə ikitərəfli əlaqələrin qurulmasında böyük fədəkarlıqlar göstərən, iki ölkənin əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində, inkişaf etdirilməsində xidmətləri danılmazdır".

D. Solonnikov bildirir ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında son günlər yaranmış soyuq münasibətlərə gəlinə, qeyd etməliyəm ki, belə hadisələr zaman-zaman digər ölkələr arasında da olur. Bunu müsbət dəyərləndirə bilməsək də, texniki məsələ adlandırma bilirik və bunu yaxın zamanlarda həll olunması mümkün kiçik problem kimi qəbul edirik.

Bu gün isə münasibətlərimiz inkişaf mərhələsindədir. Hesab edirik ki, inkişaf bir az da sürətlənəcək. Problemlər arxada qalacaq, strateji müttəfiqliyimiz dominantlığını qoruyub saxlayacaq. Cənubi Qafqaz dünya miqyasında vacib regionlardan biridir, 3x3 formatının aktivləşməsi, Ermənistan-Azərbaycan sülh danışıqlarının intensivləşməsi, Mərkəzi Asiya ölkələri ilə əlaqələrin durmadan artması region ölkələrinin marağındadır. Əlbəttə, münasibətlər hər ölkəni, onun xalqlarını narahat edir, Pakistanla Hindistan arasında baş verənlər, İran ətrafında cərəyan edən hadisələr narahatedicidir. Rusiya ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin bundan sonrakı vəziyyətinə gəlincə isə hər iki ölkənin siyasi rəhbərliyi münasibətlərin inkişafında maraqlıdır. Onların da həlli yaxın zamanlarda dialoq, qarşılıqlı anlaşma şəraitində həll olacağına inanırıam. Ölkələrimiz arasında strateji müttəfiqlik sazişini unutmamalıyıq" - deyə o əlavə edib.

Xeyrənsə Piriyeva

“Bakıdan başqa Azərbaycanın heç bir yerində zibil zavodları yoxdur”

“Ölkəmizdə rəsmi şəkildə müəyyən dəyişikliklər edildikdən sonra insanlar əllərində olan zibilləri, siqaret kötöklərini atmaq üçün tez-tez zibil qutuları axtarırlar”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyinin sədri, www.kitabxana.net – Mir Cəlal Paşayev adına Milli Virtual-Elektron Kitabxana portalının yaradıcısı, Prezident təqaüddçüsü, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov deyib.

O bildirib ki, şəhərin mərkəzində və şəhər mərkəzinə yaxın yerlərdə müəyyən məsafəni gözləmək şərtlə zibil qutuları var: "Amma paytaxtın kənar hissələrində zibil yığılması ümumiyyətlə, problemə çevrilib. Hələ də bəzi yerlərdə məişət tullantıları olan zibil qutularının yandırılması ilə rastlaşırıq. Hələ də bazar, ticarət mərkəzləri, supermarketlərin qırıqlarında çəşidlənməmiş zibillərin kiçik məişət tullantıları üçün ayrılaraq qablaşdırılması şahidi oluruq. Əgər vətəndaş zibilləri yerə atırsa, zibil qutusu tapa bilmirsə, zibil qutuları arasındakı məsafə çox uzaqdırsa, yerə atdığı zibillə görə iri məbləğdə cərimələnirsə, öz dərini kime söyləməlidir? Amma ümumi götürəndə vətəndaşlarımızın özündə də çox məsuliyyətsizlik var.

Zibilli yerə, hətta yaşayış binasından belə yerə atmaq kimi problemlər hələ də öz aktuallığını saxlayıb. Zibillər yandırılır, çəşidlənmədən atılır. Qanunvericilikdə dəyişiklik olubsa, qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq hər yerdə zibil qutuları olmalıdır. Bakı kimi yarımsəhra yerdə, Azərbaycan kimi isti bir məkanda zibilli yerə atmaq özü bir cinayətdir. Çünki günəş, xəstəliklər, pandemiya, ekologiya, korlanma və sair hallar, sənaye, məişət tullantıları hələ də ölkəmizdə aktualdır. Əgər bilsək ki, zibilli yerə atmaqla nə qədər böyük cinayət etmiş oluruq, bəlkə də, bunu etmərik.

Uzun illər, bu gün də maarifçilik işləri aparılıb, mətbuat bu barədə ekspertlərin

rəylərini bölüşüblər. Xarici ölkələrə gedəndə təmiz küçələrdən danışırıq, amma öz məhəlləmizə baxın. Vaxt var idi ki, "şəhəri zibilləməyin" adlı sosial layihə var idi. Çox gözəl sosial layihə idi. Biz hələ də bilmirik ki, məişətdə istifadə olunan bir çox cihazlarını eyni zibil qabına atmaq olmaz. Hələ də anlamırıq ki, tibbdə istifadə olunan şprislər, sarğı, dərmanları məişət tullantıları olan zibil qutularına atmaq olmaz. Bu yöndə maariflənmək lazımdır. Eyni zamanda məsuliyyət daşıyan vəzifəli şəxslər, əlavə qurumların nümayəndələri inzibati məsuliyyətə, bəzən isə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməlidirlər. Zibillər çəşidlənmir, yandırılır. Yalnız zibil qutularının çatışmazlığı problem deyil, Azərbaycan bütün dünyada olduğu kimi böyük problemlə üzləşib. Bakıdan başqa Azərbaycanın heç bir yerində zibil zavodları, zibil emal edən zavodlarımız yoxdur. Halbuki, Balaxanı sənaye məhəlləsi, oradakı zibil çəşidləmə zavodu istehsal etdiyi məhsullar bir daha sübut edir ki, bu, böyük səhədir".

"Bu sahəni bir az özəlləşdirməyə buraxmaq lazımdır. Mən inanıram ki, iş adamları həm zibil daşınması, həm zibil qutularının qoyulması, çəşidlənməsi, ondan istifadə etmək haqlarını alsalar, Amerika və digər ölkələrdə olduğu kimi böyük həvəs göstərəcəklər, yeni iş yerləri yaranacaq və şəhərimiz də təmiz olacaq.

Məsuliyyət isə dövlət qurumları ilə yanaşı həm də vətəndaşların üzərinə düşür. Biz uşaq bağçasından iş yerlərinə qədər ancaq maarifləndirmə ilə insanları dəyişməliyik. Zibil qutuları olmasa da, vətəndaş zibilli pakete yığıb yaxınlıqdakı zibil qutularına atı bilər. Bu zamanə, ölkə, paytaxt bizimdir. Öz simamızı təmiz saxlamaq üçün bütün şəhəri də təmiz saxlamalıyıq" - deyə o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Banklarda komissiya və faiz dərəcələri nə qədərdir?

Banklarda komissiyalar, maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi müqabilində müştərilərdən tutulduğu əlavə ödənişlərdir. Bu komissiyalar müxtəlif bank əməliyyatlarında – məsələn, pul köçürmələri, kredit rəsmiləşdirilməsi, kart xidmətləri və nağdlaşdırma zamanı tətbiq oluna bilər. Komissiya haqları bankların gəlir mənbələrindən biri olmaqla yanaşı, göstərilən xidmətin dəyərini və risklərini əks etdirir. Təbii ki, bu kimi komissiya və faiz dərəcələri hər bankda müxtəlif olur. SİA bu barədə araşdırma edib.

ABB-yə göndərdiyimiz sorğuya əsasən bildirilib ki, tarix cədvəlində komissiya və faiz dərəcələri qeyd olunub. ABB-nin tarix cədvəlinə əsasən cari hesabın açılması pulsuz şəkildə həyata keçirilir. Hesab üzrə sənədlərin verilməsi sahəsində isə hesab üzrə çıxarışların verilməsi, hesab üzrə rekvizitlərin verilməsi pulsuzdur. Arayışın verilməsi (hər arayışa görə) və digər bank-maliyyə sənədlərinin surətinin verilməsi (hər bir sənədə görə) 10 azn təşkil edir.

Bakı, Sumqayıt və Xırdalan şəhərlərində yerləşən filial və şöbələr arasında hesablara nağd vəsaitin qəbulu, hesabın açıldığı filialda hesabna nağd vəsaitin qəbulu, hesabın açıldığı şöbədə hesabna nağd vəsaitin qəbulu və digər hallarda pulsuz, lakin rus rubl üçün 2% komissiya təşkil edir. Fiziki şəxs tərəfindən "ABB" ASC-də rəsmiləşdirilmiş kreditin ödənilməsi məqsədilə nağd vəsaitin qəbulu, kart hesablarına nağd vəsaitin qəbulu pulsuz həyata keçirilir. Həmçinin

nağd vəsaitlərinin verilməsi sahəsində cari hesabdən istehlak kreditləri üzrə vəsaitin nağd verilməsi pulsuz həyata keçirilir. ABB-də köçürmələr sahəsində isə Bakı, Sumqayıt və Xırdalan şəhərlərində yerləşən filiallar və şöbələr arasında müştərinin öz adına olan cari hesablar arasında köçürmələr, filialdaxili müştərinin öz adına olan cari hesablar arasında köçürmələr, şöbə daxili müştərinin öz adına olan cari hesablar arasında köçürmələr komissiyasız həyata keçirilir.

Xalq Bankın verdiyi cavab əsasən hesabların açılması sahəsində cari hesabın açılması pulsuzdur. Lakin kredit ödənişləri zamanı komissiya 0,5%-min, (20 AZN, maks. 1000 AZN) dəyərində məbləğ tutulur. Həmçinin SMS-məlumatlandırma xidmətindən istifadəyə görə müştəridən hər qoşuldu-ğu kart üçün tutulan aylıq haqq 2.00 AZN təşkil edir. Bununla yanaşı köçürmələr zamanı Xalq Bank kartları arasında komissi-

ya pulsuzdur. Onlayn kredit ödənişləri zamanı isə asan ödəniş portalı və AzeriCard onlayn ödəmə sistemi vasitəsilə ödəniş pulsuzdur.

UniBank-dan gələn cavaba əsasən isə Unibankın UTM-də xarici bank kartları ilə nağd vəsaitlərin alınması 3.5 % (min. 3.5 AZN/ USD/ EUR), ödəniş terminalları (MilliÖn və Emanat) üzrə keçən kredit ödənişləri 0.5 % komissiya təşkil edir. Hesabın açılması (valyuta növündən asılı olmayaraq) sahəsində cari və ya əlavə cari hesabın açılması, həmçinin kredit hesabının açılması pulsuz həyata keçirilir. Bununla yanaşı hesab üzrə dövlət orqanları tərəfindən daxil olan sərəncamlar və gün ərzində nağd mədaxil və məxaric əməliyyatları üzrə məlumatların sms vasitəsilə göndərilməsi aylıq 2 azn təşkil edir. Bununla yanaşı hesab üzrə çıxarış və dublikatın verilməsi 10 azn dəyə-

səviyyədə tam vahidləşdirilməyə də, əksər ölkələrdə bu sahə tənzimləyici orqanların nəzarətindədir. Azərbaycanda bu funksiyaları Azərbaycan Mərkəzi Bankı həyata keçirir. Bankların faiz və komissiya siyasətinə bir-başla müdaxilə olmasa da, aşağıdakı prinsiplər təmin edilir:

Müqavilələrdə şərtlərin aydın və tam göstərilməsi;

Effektiv illik faiz dərəcəsinin (EİFD) açıqlanması;

Komissiyaların qanuni əsaslarla tətbiqi.

Bu yanaşma müştəri hüquqlarının qorunması və bazar intizamının təmin olunmasına xidmət edir.

Banklar rəqabətli bazarda fərqli şərtlər təqdim etməklə müştərilər üçün geniş seçim imkanı yaradır. Bu baxımdan müştərinin də maliyyə qərarlarında aktiv olması vacibdir. Kredit və ya digər xidmətlərdən istifadə

rində komissiya təşkil edir.

Eyni zamanda unibank kartları arasında elektron pul köçürmələri komissiyasız həyata keçirilir. Lakin digər bankın kartına/hesabına (Leobank kartı, AniPay köçürmələri daxil) aylıq 2000 AZN - dək komissiyasız, 2000 AZN - dan yuxarı köçürmə haqqı - 1% (min. 1 AZN/USD/EUR) təşkil edir. Bununla yanaşı digər bank kartından Unibank kartına köçürmənin komissiyası 0% təşkil edir.

Lakin banklarla yanaşı digər bank olmayan təşkilatlarda belə faiz dərəcələri və komissiyalar mövcuddur. Bu barədə S A-ya açıqlamasında Azərbaycan Beynəlxalq bankında Biznes kreditlər üzrə ekspert Fərid Tanrıverdiyev qeyd edir ki, müasir bank sektoru həm fərdi, həm də korporativ müştərilərə müxtəlif maliyyə xidmətləri təqdim edir: "Bu xidmətlərin əsas komponentlərindən biri komissiya haqları və faiz dərəcələridir. Banklar arasında bu şərtlərin fərqli olması isə bir çox amillərlə bağlıdır. Bankların tətbiq etdiyi komissiya və faiz dərəcələri bir neçə əsas faktora görə dəyişir:

Bankın daxili strategiyası və risk idarəetməsi;

Xidmətin növü və həcmi;

Bazarın ümumi durumu və likvidlik səviyyəsi;

Müştərinin maliyyə göstəriciləri və kredit tarixçəsi.

Məsələn, istehlak krediti bir bankda 13%, digərində isə 15% faizlə təklif oluna bilər. Eyni şəkildə, xidmətə görə alınan komissiya haqları da müxtəlif ola bilər. Bu rəqabətli mühitdə bankların fərqli strategiyalar seçməsi ilə əlaqədardır.

Komissiya və faiz siyasəti beynəlxalq

etməzdən öncə:

Fərqli bankların şərtləri müqayisə olunmalı;

Effektiv faiz dərəcəsi və əlavə xərclər araşdırılmalıdır.

Maliyyə savadlılığı bu prosesdə mühüm rol oynayır.

Bank Olmayan Kredit Təşkilatları (BOKT-lar)

Son illərdə maliyyə bazarında aktivliyi artan BOKT-lar daha çevik xidmətlər təklif etsələr də, faiz və komissiya baxımından banklardan daha yüksək şərtlər tətbiq edə bilərlər. Onların fəaliyyəti Mərkəzi Bankın lisenziyası və "BOKT haqqında" qanun əsasında tənzimlənir. Yüksək faizlərin səbəbi isə əsasən bu qurumların maliyyə mənbələrinin məhdudluğu və yüksək risklərlə işləmələridir.

Bu sadalanan faktorlardan aydın olur ki Bank və BOKT-lar tərəfindən tətbiq olunan komissiya və faiz dərəcələrinin müxtəlifliyi bazar şəraitindən və tənzimləmə siyasətindən qaynaqlanır. Müştərilərin maraqlarını qorumaq üçün şəffaflıq, hüquqi çərçivə və məlumatlılıq əsas prinsiplərdir. Bu sahədə düzgün qərar vermək üçün müştərilərin maliyyə biliklərini artırması vacibdir"- deyə o əlavə edib. Bununla yanaşı banklar haqqında qanuna istinadən bildiririk ki, hər bir bank müştərilərlə bağladığı müqavilədə xidmət şərtlərini, o cümlədən faiz dərəcələrini, komissiyaların və göstərilən bank xidmətləri üçün digər ödənişləri, habelə bank tərəfindən verilmiş kreditlərin ödəniş şərtlərini və qaydalarını müəyyən etməkdə səbəstir.

Keyrənsə Piriyyə

Muzeylərimizdə tarixi yaddaşımız

Tarixin müəyyən məqamını özündə yaşadan, əsrlərin yaddaşına hopan olayları qoruyub saxlayan, xalqın maddi-mənəvi xəzinəsi olan muzeylərimiz bir elm, maarif müəssisəsidir. Memorial, ədəbiyyat, incəsənət, tarix, musiqi, qoruq və s. kimi muzeylər tariximizin bir qoruyucusudur və nəsillərə təqdim olunan hər bir nümunənin arxasında danışılan bir tarix var. Xalqın tarixi irsi və mənəvi dəyərlərinin qoruyucusuna çevrilən muzeylər neçə illərin, qərinələrin yolunda bizlərə həyatımızın yaşanılan tarixindən olan xəzinələri təqdim etdirən eksponatları, nadir nümunələri ilə Azərbaycan xalqının kimliyini sərgiləyir.

18 may Beynəlxalq Muzeylər Günüdür.

Ölkəmizdə də bu gün qeyd olunur. Bu bayram, bir qayda olaraq, "Xalqlar arasında mədəni mübadilə və əməkdaşlığın inkişafına kömək" şüarı ilə keçirilir. Beynəlxalq Muzeylər Günü - Beynəlxalq Muzeylər Şurasının təşəbbüsü ilə 1977-ci ildə təsis olunub. Beynəlxalq Muzeylər Günü'nün əsas məqsədi muzeylərin cəmiyyətin həyatında nə qədər mühüm bir rol oynadığını göstərməkdir. Bu bayram dünyanın 150-dən artıq ölkəsində qeyd edilir. Tarixi, maddi və mənəvi abidələrlə zəngin olan ölkəmizdə də Beynəlxalq Muzeylər Günü qeyd edilir. Azərbaycanda da bu gün qeyd olunmaqdadır.

AZƏRBAYCANDA MUZEY İŞİNİN TARIXİ

Azərbaycanda muzey işinin tarixi çox da qədim deyil. Azərbaycanın ictimai-siyasi və mədəni həyatında XIX əsrin ikinci yarısından etibarən, sürətlə cərəyan edən proseslər muzey işinin təşkilinə təkan vermişdir. İlk belə muzeylərdən biri görkəmli ədib Cəlil Məmmədquluzadənin təşəbbüsü və yaxından iştirakı ilə XIX əsrin sonlarında Naxçıvanın Nəhrəm kənd məktəbində təşkil olunmuşdur. Ötən əsrin əvvəllərində isə Bakıda, xalq məktəbləri müdiriyyəti nəzdində pedaqoji, həmçinin, Ümumrusiya Texniki Cəmiyyətinin Bakı şöbəsi nəzdində qapalı muzeylər yaradılmışdır. Lakin Nəhrəm kəndindəki muzey istisna olmaqla, adları qeyd edilən məkanlar çarizmin maraqlarına xidmət etmişdir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda aşkar edilən qiymətli arxeoloji əşyalar Tbilisi, Moskva və Peterburq muzeylərinə göndərilmişdir. Azərbaycanda muzeylərin təşəkkül tapmasının əsası XX əsrin ikinci onilliyinin əvvəllərində qoyulmuşdur. "Doğma diyarın öyrənilməsi muzeyi" adlanan ilk muzey 1920-ci ildə Bakıda, ilk memorial muzey isə 1938-ci ildə Şəkiddə yaradılmışdır. Azərbaycanın dəyərli eksponatları 1920-ci ildə ilk muzey yaranana qədər Rusiya, Avropa, o cümlədən, Böyük Britaniya muzeylərini bəzəse də, bu gün tariximiz və incəsənət nümunələrimiz dövlət muzeylərimizdə nümayiş olunur. Azərbaycanda muzey fondu ölkə milyonçularının sovet hakimiyyətinin ilk illərində müsadirə edilmiş sənət əsərləri əsasında yaradılmışdır. H.Z.Tağıyevə, M.Muxtarova, M.Nağıyevə, bir sözlə, Bakı milyonçularına məxsus qiymətli sənət əsərləri ilk muzeyimizin eksponatları olmuşdur.

MUZEYLƏR ŞƏBƏKƏSİNİN YARADILMASI ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN ADI İLƏ BAĞLIDIR

Ölkəmizdə bu sahənin inkişafı, muzeylər şəbəkəsinin yaradılması Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli Liderimiz həmişə muzeylərə böyük önəm vermiş, bu

saheyə də diqqət və qayğı ilə yanaşmışdır. Xalqımızın böyük oğlu Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə respublikamızda muzeylərin, xüsusilə, tarix-diyarşünaslıq, xatirə, ev-muzeylərinin və digər profili muzeylərin yaradılması, onların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə mühüm tədbirlər həyata keçirmişdir. Qısa müddətdə Azərbaycanın 60-dək rayonunda tarix-diyarşünaslıq muzeyi yaradılmışdır. Dahi Öndərin xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdışından sonra mədəniyyət sahəsi, həmçinin, muzey işi öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1993-cü ildə Nazirlər Kabinetində muzey işçilərinin respublika müşavirəsi keçirilmişdir. 1994-cü ildə bu müşavirənin materialları əsasında "Respublikada muzey işinin vəziyyəti və onun yaxşılaşdırılması haqqında" qərar qəbul edilmişdir. 2000-ci il martın 24-də qüvvəyə minmiş "Muzeylər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ölkəmizdə muzeylərin fəaliyyətinin təşkilatı-hüquqi əsaslarını müəyyən edir və bunlarla bağlı münasibətləri tənzimləyir. Bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu sahədə uğurlu addımlar atılır, böyük layihələr reallaşır.

Tarixi qəhrəmanların gücündə, istiqlal və mücadiləmizdə yaşanılan birlik və həmrəyliyi yaşadan tarixi nümunələr bu məkanlarda qorunub saxlanılır. Ən əsası da bu dövləti qurub-yaradan Dahi Şəxsiyyət Heydər Əliyevin keçdiyi həyat yolunun fəlsəfəsini əks etdirən nümunələr Onun adını daşıyan muzeylərdə qorunub saxlanılır. Bakıda yerləşən Heydər Əliyev Mərkəzinin ən cəlbedici və maraq doğuran bölümü Heydər Əliyev Muzeyidir. Dizaynı və burada təbiiq edilən yeni texnologiyalarla fərqlənən muzey Mərkəzin modern üslubu ilə həmahəngdir. Muzey Azərbaycan tarixinin və Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərini əks etdirir. Burada toplanan məlumatlar ziyarətçilərə interaktiv formada çatdırılır. Muzeydə Ümummilli Lider Heydər Əliyevə aid maraqlı faktlar, foto və video materiallar və digər unikal eksponatlar təqdim olunur. Azərbaycanın bir sıra yerlərində belə muzeylər fəaliyyət göstərir.

Hazırda Azərbaycanda 200-dən çox muzey fəaliyyət göstərir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində İstiqlal Muzeyinin yaradılması və İstiqlal Abidəsinin ucaldılması haqqında" 2006-cı il 18 dekabr və "Müasir incəsənət Muzeyinin yaradılması haqqında" 2006-cı il 19 dekabr tarixli sərəncamları muzey işinə dövlət qayğısının aydın təzahürüdür. Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycanda muzey işinin yaxşılaşdırılması haqqında" 2007-ci il 6 mart tarixli Sərəncamı, 2009-cu il 22 may tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycanın regionlarında fəaliyyət göstərən muzeylərin müasir standartlara uyğun təmirinə, yeni avadanlıq və zəruri eksponatlarla təchizatına dair xüsusi tədbirlər planı" və digər normativ aktlar bu sahədə hüquqi bazanın formalaşdırılmasının əyani ifadəsidir. Həmin Sərəncama əsasən, Azərbaycan Xalçası və Xalq Təbiiqi-

Sənət Dövlət Muzeyinin müasir tələblərə, beynəlxalq standartlara cavab verməsi üçün yeni binada fəaliyyət göstərməsi məqsəduyğun hesab edilmiş, muzeyin yeni binası tikilmişdir.

İŞĞALDAN AZAD OLUNAN MUZEYLƏRİMİZ

Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə muzeylərimizə yeni həyat verilir. Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti nəticəsində 30 il ərzində maddi-mədəniyyət abidələrimiz vəhşicəsinə dağıdılaraq, yerlə-yeksan edilmişdir. Əlbəttə ki, bu erməni vandallığının bir nümunəsidir. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu tarixi torpaqlarımızı düşməndən azad etdikdən sonra erməni vandallarının bədxah əməlləri bütün dünyaya çatdırıldı və dünya özü bu vəhşiliyin canlı şahidinə çevrildi. Azərbaycanın işğaldan azad olmuş ərazilərində kitabxanalar, mədəniyyət evləri, mədəniyyət mərkəzləri, klublar, muzeylər, uşaq musiqi məktəbləri daxil olmaqla, 180 mədəniyyət obyekti tamamilə dağıdılıb. Erməni tərəfinin törətdiyi qeyri-insani hərəkətlərinin ağır nəticələrini nəinki insanlarımız, eləcə də tarixi-dini mədəniyyət abidələrimiz də yaşamışdır. 1988-ci ildən başlayaraq, erməni təcavüzü nəticəsində 100 mindən artıq əşyanın toplandığı 22 muzey işğal olunmuş ərazidə qalmışdı. Kəlbəcər Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində 30 mindən artıq tarixi əhəmiyyətli əşya olub. Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeylərində də minlərlə abidə talan edilib. Bu muzeylərdə qorunub saxlanılan eksponatlar ermənilər tərəfindən ərazidən çıxarılıb. Bir qisim muzey əşyalarımız 3-cü ölkələrə də aparılıb.

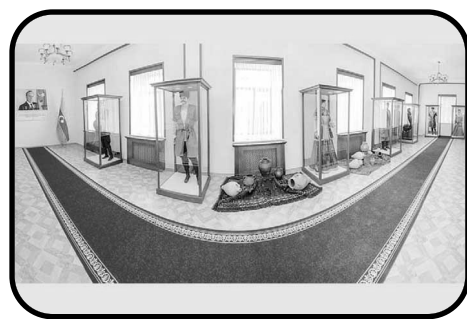
AZƏRBAYCANIN CANLI MUZEYİ

Canlı muzey hesab olunan Şuşa şəhərində 8 muzey fəaliyyət göstərmişdi. Şuşanın işğalı zamanı Xalça və Təbiiq Sənət Muzeyinin Şuşadakı filialı, Üzeyir Hacıbəylinin Şuşadakı Ev Muzeyi və s. işğala məruz qalıb. Şuşa şəhərində Şuşa və Xankəndi diyarşünaslıq muzeyləri tamamilə dağıdılıb. Dövlət Qarabağ Tarixi Muzeyi, Natəvanın, Bülbülün, Əbdürrəhimbəy Haqverdiyevin, Mir Mövsün Nəvvabın və başqalarının ev muzeyləri, Qurban Pirimovun Ağdamdakı xatirə muzeyi, Ağdam, Füzuli, Xocalının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri tamamilə qarət edilib. Eyni zamanda, Ağdamdakı unikal Çörək muzeyi də digər muzeylər kimi dağıdılıb. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri çərçivəsində muzeylərimiz də bərpa və təmir olunur. Musiqiçilərdən Bülbülün, Üzeyir Hacıbəylinin ev muzeyləri təmir və bərpa olunub.

Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialı da özünəməxsusluğu ilə seçilib. XIX əsrin ikinci yarısında tikilmiş binası şəhərin Yuxarı məhəlləsində yerləşir. İşğal dövründə bina yararsız hala düşdüyündən və tarixi görkəminə müdaxilələr edildiyindən burada 2021-ci ildən etibarən Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa

işlərinə başlanılmışdı. Qarabağ torpaqlarının Ermənistanın işğalına məruz qaldığı dövrdə Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi filialda saxlanılan sənət nümunələrinin təhlükədə olduğunu nəzərə alaraq, 1992-ci il fevralın 29-da onların təxliyəsinə təşkil etmişdi. Beləliklə, Şuşa filialının kolleksiyasındakı 246 eksponatdan 183-ü Bakıya gətirilmişdi. Şəhər işğal altında olduğu dövrdə Şuşa filialı öz fəaliyyətini Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində davam etdirirdi.

Artıq muzey bərpa və təmir olunaraq istifadəyə verilib. Ziyarətçilərin eksponatlar haqqında daha dolğun məlumat əldə edə bilmələri üçün ekspozisiyada sensor ekran quraşdırılıb. Ekranla Qarabağın, xüsusilə də Şuşanın maddi və qeyri-maddi irs nümunələri, kübar

ailələri, xarici kolleksiyalarda qorunan Qarabağ xalçaları, Şuşa filialının 1992-2022-ci illər ərzindəki fəaliyyəti haqqında məlumatlar verilir.

Azərbaycan xalqının tarixi, mədəniyyəti və məişəti ilə, dövlət və cəmiyyətin həyatındakı ən mühüm hadisələrlə, elm və texnikanın, incəsənət və ədəbiyyatın inkişafı ilə, ictimai-siyasi, elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin, hərbiçilərin, tarixi hadisələrin fəal iştirakçıların həyatı ilə bağlı olan əşyaların və kolleksiyaların qorunduğu muzeylərə diqqət və qayğı artmaqdadır.

ŞƏRQİ ZƏNGƏZUR VƏ QARABAĞDA İŞĞAL VƏ ZƏFƏR MUZEYLƏRİ

Azərbaycanın otuzillik erməni işğalından azad olunmuş Şərqi Zəngəzur və Qarabağ bölgələrində əzəli yurd yerlərimiz vandalizmə məruz qalıb, tarixi-mədəni mirasımız yerlə-yeksan edilib. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, işğaldan azad edilmiş rayon və şəhərlərdə işğal və Zəfər muzeyləri kompleksləri yaradılır. Belə muzey komplekslərindən biri də Laçında yaradılır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Laçın şəhərində işğal və Zəfər Muzeyi Kompleksinin təməli qoyulub. Laçın rayonunda qurulacaq kompleks işğal və Zəfər muzeylərindən, dağıntıların nümayiş etdiriləcəyi memorial parkdan ibarət olacaq. Kompleksin loqosu əsrarəngiz gözəlliyə və təbii zənginliklərə malik Laçın rayonu ərazisində geniş yayılmış ardıc ağaclarını simvolizə edir. Ümumi sahəsi 3,5 hektar olacaq kompleks üçün seçilmiş ərazi yamacda yerləşir. Buradan Laçın şəhərinə, ətrafdakı dağlara gözəl mənzərə açılır. Kompleks əsas yol şəbəkəsinə və şəhərin mərkəzinə yaxın məsafədə yerləşir.

Zəngilanda da işğal və Zəfər Muzeyi yaradılır. Bu, Azərbaycan xalqının və şanlı Ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı nümayiş etdirdiyi əzmkarlıq, rəşadət və peşəkarlığı əbədiləşdirən kompleks, həmçinin qazanılmış Qələbəni müasir təqdimat metodları ilə insanlara çatdıran məkan olacaq.

Qeyd edək ki, muzey kompleksi Azərbaycan xalqının tarixi ədalətin və öz ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda göstərdiyi döyüş əzmini, misilsiz qəhrəmanlığını, o cümlədən 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı qazandığı möhtəşəm Qələbəni indiki və gələcək nəsillərin yaddaşına həkk edərək əbədiləşdirən və Azərbaycanın haqq səsinə dünyaya çatdıran təşviqat və informasiya mərkəzi olacaq.

Zümrüd BAYRAMOVA

Azərbaycan - Özbəkistan: uğurla davam edən elmi əməkdaşlıq əlaqələri

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkəmiz bütün fəaliyyət sahələrində beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələrinə yenidən nəzər saldı. Uzun illərdir ki, Özbəkistanla mövcud olan dərin tarixi və mədəni bağlar, o cümlədən elmi tərəfdaşlıq münasibətləri də fərqli müstəvidə inkişaf etməyə başladı. Hazırda birgə tədqiqatlardan alınan uğurlu elmi nəticələr, həyata keçirilən əhəmiyyətli layihələr dünya elminə töhfə verməklə yanaşı, hər iki ölkənin milli maraqlarına xidmət edir.

Ötən il Daşkənddə keçirilən Özbəkistan-Azərbaycan biznes forumu isə davam edən elmi əlaqələri daha da genişləndirdi. Tədbir çərçivəsində müxtəlif sahələri əhatə edən təşkilatlarla, eləcə də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) və Özbəkistan Respublikası İnnovativ İnkişaf Nazirliyi, həmçinin hər iki ölkənin elmlər akademiyaları arasında əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumları imzalandı. Hazırda AMEA-nın bir sıra elmi müəssisələrinin, o cümlədən Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun alimləri özbək həmkarları ilə birgə tədqiqatlar aparır, müxtəlif meqalayihələrə imza atırlar. Azərbaycan - Özbəkistan elmi əlaqələri çərçivəsində həyata keçirilən layihələrdən biri də İslam Sivilizasiya Mərkəzinin yaradılması ilə bağlıdır. Əlyazmalar İnstitutunun Türk dünyası əlyazmalarının tədqiqi şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, dosent Aygül Hacıyeva elə səhətimizdə elə bu məsələlərə bağlıdır.

- Aygül xanım, məlum olduğu kimi, xalqlar arasında mövcud olan dostluq münasibətlərinin kökündə həm də elm, mədəniyyət və ədəbiyyat xadimlərinin yazılı irsinin öyrənilməsi dayanır. Bu sahədə Özbəkistan alimləri ilə birgə hansı əməli tədbirlərə imza atılıb?

- Əvvəla qeyd edirəm ki, milli-mənəvi və tarixi irs hesab olunan yazılı abidələrin öyrənilməsi, mühafizəsi və təbliği bütün dünya xalqları üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu işin qarşılıqlı şəkildə həyata keçirilməsi isə xalqlar arasında münasibətləri daha da yaxınlaşdırmaqla yanaşı, yeni elmi tədqiqat mövzularını aktuallaşdırır. Əlyazmalar İnstitutunun Özbəkistanın elmi müəssisələri ilə əməkdaşlıq əlaqələri 2014-cü ildən etibarən daha da genişləndi, bu ölkənin müvafiq təşkilatları ilə imzalanan müqavilələr çərçivəsində uğurlu nəticələr əldə olunub. Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşəbbüsü ilə bir neçə layihə icra olunub. Məsələn, Şah İsmayıl Xətəinin Özbəkistanda qorunan əlyazmasının faksimilesi nəşr olunub. Bu nəşrin ön sözünün müəllifi AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyliydir. Və həmin nəşrin hazırlanmasında da institutumuzun əməkdaşları yaxından iştirak ediblər. Digər layihə isə Nizami Gəncəvinin əsərlərinin özbək dilinə tərcümə edilməsidir ki, həmin nəşrin ön sözünün müəllifi Əlyazmalar İnstitutunun direktoru, akademik Teymur Kərimlidir. Bundan əlavə, Özbəkistanın Azərbaycandakı səfirliyinin təşəbbüsü ilə işıq üzü gören nəşrlərdə də Əlyazmalar İnstitutunda saxlanılan bir sıra əlyazmaların təsvirləri yer alıb.

Keçən il Bakıda keçirilən Özbəkistan Elm və Mədəniyyət Günləri çərçivəsində "Özbəkistanın mədəni mirası dünya saxlanclarında" layihəsində iştirak edən elmi-

tədqiqat müəssisələrinin birgə silsilə tədbirləri keçirildi. Akademik Teymur Kərimlinin rəhbərliyi ilə Əlyazmalar İnstitutunun ev sahibliyi etdiyi tədbirdə sözügedən layihənin redaksiya heyətinin sədri Özbəkistan Respublikası Ali Məclisinin Qanunvericilik Palatası sədrinin birinci müavini, akademik Akmal Saidovun rəhbərliyi ilə nümayəndə heyəti, Milli Tarix Muzeyinin direktoru, akademik Nailə Vəlixanlı, Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin direktoru, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Şirin Məlikova və sözügedən layihədə iştirak edən digər görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri də iştirak edirdilər. İnstitutumuzun qonağı olan həmkarlarımız özbək müəlliflərinə aid ərəb, fars və özbək dillərində olan 90-dan çox əlyazma ilə tanış oldular, layihə çərçivəsində çap olunan toplusunun son 15 cildini kitabxanımıza hədiyyə etdilər.

- Ötən il siz həm də Özbəkistanda keçirilən beynəlxalq tədbirdə iştirak etmişiniz, həmin səfər hansı diqqətçəkən hadisələrlə yadda qaldı?

- Bəli, keçən ilin 23-26 avqust tarixlərində Səmərqənd şəhərində "Ulu əcdadların mirası - Üçüncü intibahın əsası" mövzusunda VIII beynəlxalq konqres keçirildi. Qeyd edirəm ki, Prezident İlham Əliyevin Özbəkistanla rəsmi səfəri bizim konqres günlərinə təsadüf edirdi. Çox fərqli, eyni zamanda qürurverici mənzərənin şahidi olduq. Daşkənddə demək olar ki, bütün mərkəzi küçələrdə Özbəkistan və Azərbaycan bayraqları yanaşı dalğalanırdı. Hava limanında təntənəli qarşılanmadan sonra gecəni Daşkənddə keçirdik. Ertesi gün Səmərqəndin "Əbədi şəhər" tarixi-etnoqrafik kompleksində yerləşən Konqres Mərkəzində İslam Sivilizasiyası Mərkəzi və Özbəkistanın Mədəni İrsinin Tədqiqi, Təbliği və Nəşri üzrə Dünya Cəmiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən və dünyanın nüfuzlu elmi mərkəzlərinin aparıcı alimlərinin bir araya gəldiyi sözügedən konqres öz işinə başladı. Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin tədbir iştirakçılarına ünvanladığı təbrik məktubu səsləndirildikdən sonra tədbir plenar və bölmə iclasları ilə davam etdi.

Tədbirdə ilk dəfə olaraq Özbəkistanın mədəni irsinə dair dünya saxlanclarında qorunan unikal əlyazmaların faksimileləri seriyasından yeni nəşrlər təqdim edildi. Eyni zamanda, qədim abidələrin virtual ekskursiyası, "Canlı tarix" multimedia platformasının yaranması konsepsiyası, muzeyşünaslığın innovativ inkişafı, yeni arxeoloji və etnoqrafik ekspedisiyalar, eləcə də süni intellektin elmə tətbiqi kimi maraqlı məsələlər müzakirə olundu. Bununla yanaşı, birgə beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsi üçün "Yol xəritəsi"nin təsdiqi, əməkdaşlıq memorandumlarının imzalanması, gələcək elmi tədqiqatların və layihələrin koordinasiyası üzrə Beynəlxalq ekspert şurasının yaradılması, Səmərqənd deklarasiyasının qəbul olunması da yadda qalan mühüm hadisələrdən idi.

Məlumat üçün bildirim ki, ilk dəfə sözügedən konqresdə 2022-ci ildə Əlyazmalar İnstitutunun direktoru akademik Teymur Kərimli və filologiya elmləri doktoru, dosent Əzizağa Nəcəfov iştirak ediblər. Həmin tədbirdə Teymur müəllim özbək müəlliflərinin əlyazmaları, onların tərcümə edilərək təbliğ olunması, aparılan tədqiqatlar və perspektivlər haqqında məruzə ilə çıxış etmiş və institutun fondunda qorunan "Qəderxan lüğəti"nin avtoqraf nüsxəsinin fotofaksimile nəşrini İslam Sivilizasiyası Mərkəzinə hədiyyə etmişdi. Məhz bu görüşdən sonra qarşı tərəf Özbəkistanın mədəni irsinə dair hazırlanan çoxcildliyin bir cildinin Azərbaycana həsr etmək arzusunda oldu-

qlarını bildirmişdilər. Həmin nəşrdə muzeylərimizdə və institutumuzda saxlanılan materiallar öz əksini tapmalıydı. Müvafiq təşkilatla imzalanan müqavilə əsasında toplusu hazırlandı. Ön sözün müəllifi Əzizağa Nəcəfov olan bu nəşrin ərəşə gəlməsində tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nigar Babaxanovanın rəhbərliyi ilə institutun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Lamiyə Rəhimovanın rəhbərliyi ilə Türkdillli əlyazmaların tədqiqi şöbəsi, Farsdillli əlyazmaların tədqiqi şöbəsinə Mustafa Əliyev, Ərəbdillli əlyazmaların tədqiqi şöbəsinə isə Yeganə Rəhnulla yaxından iştirak edib. Fondada olan materialların hər birinin ayrı-ayrılıqda tanıtım səhifələri, eləcə də Nizami Gəncəvi əlyazmalarının tədqiqi şöbəsinin böyük elmi işçisi Xoşqədem Mirzəyevanın hazırladığı kataloqdan nümunələr də bu nəşrdə yer alıb.

- Maraqlıdır, sizin konqresdə təqdim etdiyiniz məruzə hansı mövzunu əhatə edirdi?

- Mən "Azərbaycanda türkologiyanın inkişafı: tədqiqat vektorları və islamlaşmanın təsiri" mövzusunda məruzə ilə çıxış etdim. Azərbaycanda İslam dininin, müsəlman aləminə məxsus mədəniyyətin və türk dillərinin, eləcə də eyni dini etiqada, oxşar dillərə məxsus türkdillli xalqların formalaşması ilə bağlı təqdim etdiyim məlumatlar böyük maraqla qarşılandı. Hələ o dövrlərdə mədrəsələrdə İslam dininə aid dərslərlə yanaşı, astronomiya, coğrafiya, cəbr və həndəsə, tibb və digər dünyəvi elmlərin tədris olunması, bundan əlavə, tədris proqramına ictimai elmlərin, fəlsəfə və məntiqin də daxil edilməsi ilə bağlı faktlar xüsusi diqqət çəkdi.

Məlum olduğu kimi, türkologiyanın istiqamətlərindən biri də türk dünyasının tarixidir. Türk dünyasının tarixi isə müəyyən vaxtdan etibarən əsasən İslam dini ilə bağlı olub. Buraya VII-X əsrlərdə İslam dininin yayılması, kütləvi qəbul olunması, türk torpaqlarında məscidlərin inşa edilməsi kimi faktları aid etmək olar. O dövrdə yaşayan Buxari, Fəxrəddin ər-Razi, Əl Fərabi, Yusuf Həmədani, Əhməd Yasəvi, Əbdülxaliq Hicuvani, Əmir Qulyal, Əl-Biruni kimi dahi alimlərin qiymətli əsərləri var. Daha sonrakı dövrlərdə yaşayıb-yaratmış Bahauddin Nəqşibəndi, Hoca Əhrar və digər İslam sivilizasiyası korifeylərinin dili ilə desək, "türk xalqları islam xeyir-duası ilə şərfəndiriliblər". Ümumiyyətlə, İslamın yayılmasında bir çox türk dünyası mütəfəkkirlərinin əhəmiyyətli rolu olub. Daha sonralar türkdillli xalqların yaşadığı ərazilərdə türk dilinin öyrənilməsi məsələsi də aktuallaşmış. Onu da deyim ki, Sovet imperiyası süquta uğradıqdan sonra müstəqilliyini bərpa edən ölkələrdə xüsusən də, türkdillli xalqların yaşadığı ərazilərdə türkologiyaya münasibət ciddi şəkildə dəyişdi. Müstəqillik bu sahəyə xüsusi nəfəs gətirdi, türkologiya həm siyasi-ideoloji nöqtəyi-nəzərdən, həm də tədris baxımından fərqli məzmununda inkişaf etməyə başladı. Üçün yeni yanaşma tələb etdi. AMEA-nın digər institut və təşkilatları kimi, Əlyazmalar İnstitutunda da qədim türkoloji əlyazmalar tədqiqat obyektinə çevrildi, böyük nailiyyətlər, uğurlu elmi nəticələr əldə olundu. Hazırda respublikamızda türkoloji fənlərin tədrisi və elmi tədqiqatlar istiqamətində yeni perspektivlər müəyyən olunur. Qeyd etdiyim kimi, Türkologiyanın istiqamətlərindən biri də türk dünyası tarixinin öyrənilməsidir. Bu baxımdan, İslam Sivilizasiyası Mərkəzinin fəaliyyəti türkoloji tədqiqatlardan da yan keçməyəcək.

Onu da əlavə edirəm ki, mənəmlə birlikdə həmin tədbirdə iştirak edən Qarabağ Universitetinin filologiya kafedrasının müdi-

Xatirə CABBARZADƏ

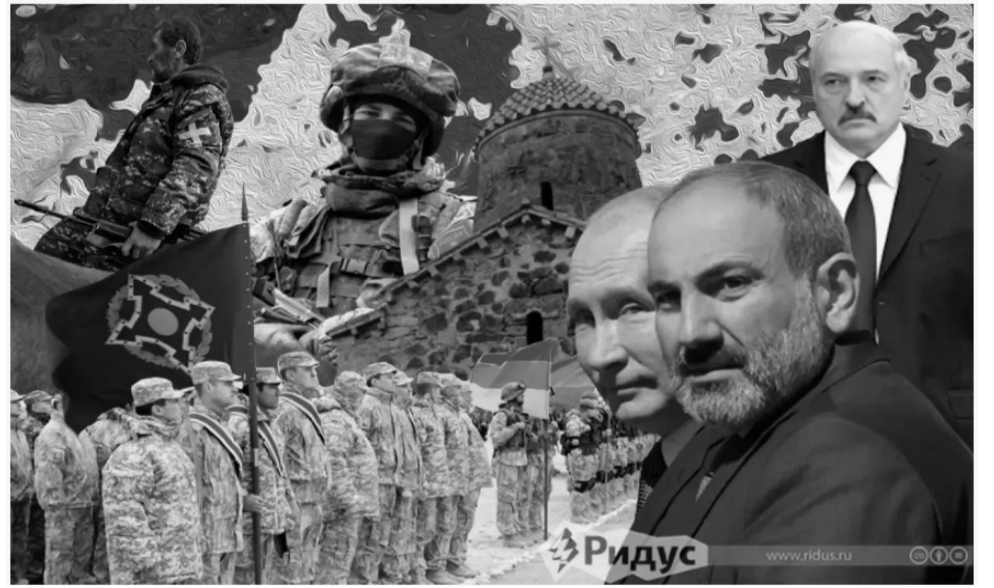
ri dosent Əzizağa Nəcəfov "Elm və maarif islam sivilizasiyasının əsası kimi" adlı bölmə iclasında "Qarabağda təhsil və maarifin inkişafı tarixindən: məktəblərdən universitetdək (XVIII-XXI əsrlər)" mövzusunda məruzəsini təqdim etdi. Bu çıxış da konqres iştirakçılarının böyük marağına səbəb oldu. Bundan əlavə, Türkiyə və Özbəkistan universitetlərinin nümayəndələri ilə keçirilən görüşlərdə Qarabağ Universiteti haqqında ətraflı məlumatlar nəzərə çatdırıldı, bukletlər təqdim edildi.

- İslam Sivilizasiya Mərkəzi deyəndə ilk növbədə əsas hədəfi dinimizin özəlliklərini ehtiva və təbliğ edən bir qurum gəlir göz önünə. Xüsusən də, İslam dinini və müsəlman aləmini terrorçuluq, ekstremizmlə ittiham edən qüvvələrin gündəgünə çoxaldığı bir vaxtda belə bir mərkəzin fəaliyyəti bu kimi dezinformasiyaların ifşası baxımından da əhəmiyyətlidir.

- Əlbəttə, hazırda islamofobiya meyillərinin artması, İslam dininin potensial təhlükə mənbəyi kimi aşılınması, müsəlmanlara qarşı şübhə, ayrı-seçkilik və açıq nifrətin geniş yayılması hər kəs kimi, təbii ki, bu sahədə çalışan alim və mütəxəssisləri də narahat edir. Təsədüfi deyil ki, "İslamofobiya ilə Mübarizə Gününə dair BMT-nin Qətnaməsi"ndə də dini inanclarla bağlı ayrı-seçkilik, dözümsüzlük və şiddət hallarının çoxalması kimi məsələlər pislənir.

Təəssüf ki, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların bu mənfi tendensiyanın aradan qaldırılmasının vacibliyini əks etdirən çağırışlarının əksi olaraq İslam dininə, mədəniyyətinə qarşı məqsədyönlü şəkildə təbliğat aparılır, İslamın əsl mahiyyəti təhrif edilir, onu terrorla eyniləşdirmək, ləkələmək və qaralamaq cəhdləri həyata keçirilir. İslam Sivilizasiya Mərkəzinin məqsədi həm də İslamın sülh, mərhəmət, tolerantlıq və ədalət dini olduğunu aşılamaqdır.

Həm Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev, həm də Özbəkistan Respublikası Prezidenti Şafkat Mirziyoyev dini bərabərlik və inklüzivliyin hər iki xalqın həyat tərzini olduğunu dəfələrlə beynəlxalq səviyyəli yüksək tribunallarda səsləndiriblər. Sırr deyil ki, multikultural dəyərlərə hörmət bizim dövlət siyasətimizin prioritet istiqamətlərindəndir. Özbəkistanda da sözügedən dəyərlərə böyük önəm verilir. Bu mənada əminliklə demək olar ki, "Cəhalətə qarşı maarifləndirmə" şüarına xidmət edən bu ideyaların reallaşdırılması dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcək. Ümumiyyətlə, haqqında söz açdığımız konqres hər iki ölkənin mədəni irsi ilə bağlı materialların tədqiqi, nəşri və təbliği ilə bağlı yeni layihələrin müzakirəsi baxımından da əhəmiyyətlidir. Səfər çərçivəsində XIII "Şərq tərənləri" Beynəlxalq Musiqi Festivalının açılış mərasimində də iştirak etdik. Bu mötəbər beynəlxalq tədbirin məhz Qarabağ şikəstəsi ilə açılışını izləmək çox xoş və qürurverici idi. İslam Sivilizasiyası Mərkəzinin yaradılması həqiqətən önəmli hadisədir. Ümidvarıq ki, bu mədəni-humanist meqalayihə Şərqi mütəfəkkirləri və elm adamlarının dünya elminə və sivilizasiyasına bəxş etdiyi töhfələrə dair fundamental tədqiqatların aparılmasına təkan verəcək.

Ermənistan ortalıqda qalıb - Rusiyadan, yoxsa Avropadan dəstək gözləməli olduğunu bilmir

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan növbəti dəfə geosiyasi qalmaqalın episentrində olub. Onun Moskvadakı Qələbə Paradında iştirakı İrəvanın xarici siyasət kursunun dəyişməsi barədə danışmağa səbəb oldu. İrəvanda və bəzi Qərb paytaxtlarında indi bunu müzakirə edirlər: bu səfər nə demək idi? Paşinyan Avrointegrasiya kursunu kəsərək Moskvanın xeyrinə son seçim etdi, yoxsa bu, “həm bizim, həm də sizin” üslubunda növbəti “favorit” manevrdir?

Xatırladaq ki, Brüssel Qızıl Meydandakı paradda iştirakla bağlı Aİ-yə üzv olmaq istəyən bütün ölkələrə əvvəlcədən aydın xəbərdarlıq göndərmişdi: “Nəticələr ən ciddi ola bilər”. Xüsusilə, Aİ-nin diplomatiya rəhbəri Kaja Kallas açıq şəkildə belə ölkələrin hökumətlərinə Rusiyanın hərbi simvolları ilə bağlı tədbirlərdə nümayişkarane şəkildə

iştirak etməmək barədə xəbərdarlıq edib.

Buna cavab olaraq Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan bildirib ki, 9 May “həm də bizim qələbəmizdir”. Bu açıqlama İrəvanın Moskvanın çəkici ilə Brüsselin dəmirçi zindanı arasında siyasi seçimini faktiki olaraq qeydə aldı. Bəs bu, Ermənistanın xarici siyasət strategiyasının

tam təslim olması deməkdirmi? Nikol Vovayeviç yenidən melodiyasını dəyişib, yoxsa Moskvaya səfəri Ermənistanın Avropaya integrasiya ambisiyalarını ləğv etməyən müvəqqəti jestdir? Bu cür davranışa görə İrəvan Aİ tərəfindən hansı təhlükə ilə üzləşir? Rusiya və Belarusdan olan ekspertlər bu haqda fikirlərini “Caliber” analitik mərkəzinə bildiriblər. Şərhləri oxucularımıza təqdim edirik.

Belaruslu politoloq, siyasi elmlər namizədi və iqtisadçı Sergey Tomits

hesab edir ki, Paşinyanın səfəri təsadüfi deyil, Moskvanın geosiyasi çetiri altında qayıtmaq üçün diqqətlə hesablanmış qərarıdır.

“Paşinyan dəqiq bildirdi ki, Brüssel mayın 9-da Moskvada qeyd olunmasının mahiyyətini yaxşı anlayaraq onun Moskva turunu bəyənəcəkdir. Fakt budur ki, İrəvan indi həqiqətən də Aİ ilə ciddi problemlər yaşamağa başlaya bilər. Lakin bunlar iqtisadi deyil, siyasi xarakter daşıyır.

Moskvaya gələn siyasətçilərin siyahısına baxsaq, bunlar məhz Aİ ilə münasibətlərdə itirəcək heç nəyi olmayanlardır. Yaxud əvəzini rahatlıqla ödəyə bilənlər. Məsələn, Çinin lideri- heç kim onu Moskvaya səfərinə görə açıq şəkildə qınamayacaq və məsələn, bu, Pekin ilə Aİ arasında əməkdaşlığın dinamikaasına heç bir şəkildə təsir etməyəcəkdir.

Sadəcə olaraq, Çin AB-nin buna necə baxdığına heç əhəmiyyət vermir. Çin özünü hər şeylə təmin edir və Aİ-nin qara siyahısına düşməkdən qətiyyənlə qorxmur. Və sadəcə ona görə ki, belə əməkdaşlıq Çinin yox, daha çox Aİ-nin maraqlarına cavab verir. Amma Paşinyan Moskvaya gələn nə birinci, nə də ikinci kateqoriyalı qonaqlara aid deyil. O, tamamilə asılıdır və əziyyət çəkə bilər.

Buradan belə nəticəyə gəlmək olar ki, Paşinyan ümumilikdə götürdüyü riski anlayıb və bunu bir daha Kremlə tərəf əylmək qərarına gəlib. O, həm də hərəkətlərinin nəticələrini, İrəvanda və Aİ-də onu nələrin gözlədiyini anlayır. Onu orda da, burda da söyürlər: Avropaya integrasiyanın erməni

tərəfdarları da, eləcə də avropalı siyasətçilər də.

İndi Avropa İttifaqına yaxınlaşmaq üçün istənilən cəhddə Paşinyanla Avropada çox sərt danışılacaq, Ermənistan baş nazirinin “Rusiyanı dəstəkləməyə” getdiyini qeyd edəcəklər. Bu, məhz avropalıların ruhundadır- onlar Paşinyana bu cür manevrləri bağışlamayacaqlar.

Beləliklə, Paşinyan indi Moskvanın bir çox təklifləri ilə razılaşmalı və ağzını yummalı olacaq- başqa variant yoxdur”,- deyər S.Tomits yekunlaşdırıb.

Rusiyalı politoloq və publisist Kirill

Sitnikovun fikrincə, Paşinyanın səfəri yeni bir təbəçilik dövrünə damğasını vurdu: indi Yerevan getdikcə daha tez-tez Moskvaya baxmalı olacaq.

“Ermənistan indi Rusiya ilə ticarət əlaqələrində çox maraqlıdır və bu prioritetini itirmək istəmir. O vəziyyətdən müvafiq nəticə çıxardı. Avropa isə əlindən gələni etdi: Ermənistanı silahlandırdı, ambisiyaları ilə qızıqdırdı, hər cür şeylər vəd etdi - amma hamısı budur.

Ermənistanla əməkdaşlıqda müəyyən məhdudiyyətlər var ki, Aİ bunlardan kənara çıxa bilməz. İndi isə daha istəmir. Sadəcə olaraq ona görə ki, İrəvan üçün Avropada resursların və imkanların axını başa çatır- bir çox ekspertlər belə bir mərhələnin qaçılmaz olduğunu bildiriblər. Rusiya siyasətçiləri isə açıq şəkildə İrəvana xəbərdarlıq ediblər ki, Ermənistanın geosiyasi mövqeyi ermənilərə Aİ ilə yaxınlaşmaq şansı vermir- bütün bu oyunlar sadəcə olaraq Moskvanı qıcıqlandırmaq üçün lazım olan müvəqqəti eyhamlardır.

Aİ-də heç kim Ermənistanla ciddi maraqlanmır. Bu, İrəvanın əsas səhv hesablamasıdır, çünki onlar bunun əksini düşünürdülər. Ermənistanın siyasi çəkisi o qədər ciddi və vacib deyil ki, onun nazı ilə oynayan. Çox böyük və axmaq bir yanlış fikirdir- deyər K. Sitnikov yekunlaşdırıb.

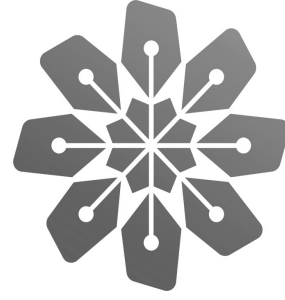
Tərcümə - Elçin Bayramlı

İnformasiya cəmiyyəti ifadəsi son illərdə tez-tez istifadə olunan anlayışlardan biridir. Bu konsepsiya rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı ilə formalaşan yeni sosial quruluşu ifadə edir. İnformasiya cəmiyyətində insanlar informasiyanın daimi inkişafda olma xarakterinə görə davamlı olaraq məlumat alırlar, bu da onları daim təkmilləşdirir. Beləcə informasiya qəbulu aktiv insan olma xüsusiyyətini qazandırır. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı informasiya cəmiyyətinin yüksəlişinə təkan verən amillərdir.

sürətlənir, məsafələr qısalmır, məhsuldarlıq artır. Lakin həttə bu əsrdə belə bu potensial çoxları üçün əlçat-

məlumatlara verilən addır. İnformasiya ümumi ola bilər, hər hansı sahəyə aid ola bilər, hər hansı faktı əhatə edə bilər.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

İnformasiya cəmiyyəti: haradan haraya...

İnformasiya cəmiyyəti — əhalinin böyük hissəsinin müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə informasiyanın, ən əsası isə onun ali forması olan biliyin istehsalı, saxlanması, emalı və ötürülməsi ilə məşğul olduğu cəmiyyətdir. İnformasiya cəmiyyətinə xas olan münasibətlər informasiyalaşdırma prosesinin uğurlu başa çatdırılması nəticəsində formalaşır.

Cəmiyyətin həyatında informasiya və biliyin rolunun artması, daxili məhsulların axınında informasiya kommunikasiyalarının, məhsullarının və xidmətlərinin payının artması, insanların effektiv informasiya qarşılıqlı əlaqələrini, dünya informasiya resurslarına müraciətlərini təmin edən və onların informasiya məhsullarına və xidmətlərinə olan tələbatlarını təmin edən global informasiya fəzasının yaradılması informasiya cəmiyyətinin əsas proseslərindəndir. Kommunikasiya texnologiyasındakı inkişaf informasiya cəmiyyətinə keçiddə ən böyük amil oldu.

İnformasiya cəmiyyəti, əsas istehsal faktorunun informasiya olduğu və informasiyanın emalı və mühavizə edilməsində kompüter və kommunikasiya texnologiyalarına əsaslanan sosial quruluşdur. Bu gün informasiya cəmiyyətinin yeri və əhəmiyyəti kifayət qədər yüksəkdir. Rəqəmsal texnologiyalar cəmiyyətin hər bir sektorunda inkişafı sürətləndirmək gücünə malikdir. Onun sayəsində işlər

maz olaraq qalır. Hələ də kommunikativ imkanı olmayan olmayan 2,6 milyard insan var. İnternet və rəqəmsal cihazların əlçatanlığı ilə bağlı boşluqlar, eləcə də məhdud rəqəmsal bacarıqlar xüsusilə qadınların və qızların bugünkü iqtisadiyyatda təmsil olunmamasına rəvac verir.

17 may tarixi 1969-cu ildən bəri "Ümumdünya Telekomunikasiya Günü" kimi qeyd olunur. 2010-cu ildən sonra bu günün adı "Ümumdünya Telekomunikasiya və İnformasiya Cəmiyyəti Günü" kimi qeyd olunur. Günüün əsas devizi isə "informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə daha yaxşı həyat"dır. 1970-ci ildən bəri baş verən informasiya inqilabı prosesində ən mühüm mənbə informasiyadır. İnformasiyanın artması sürətli, dəyişkənliyi çevikdir. İnformasiya cəmiyyətində sürətli dəyişiklik və inkişaf sosial həyatın ən mühüm xüsusiyyətlərindəndir.

Dövrümüzün reallığı olan kommunikasiya və informasiyanın əhəmiyyəti hər gün daha da artır. Yaşadığımız dövrdə telekommunikasiya, informasiya texnologiyaları o qədər sürətlə inkişaf edir ki, bu sürətə ayaq uydurmaq günü-gündən çətinləşir. Əgər bu sürətlə davam edəcəksə yaxın gələcəkdə telekommunikasiya əsərində hansı inkişaf baş verəcək və bunun nəticəsi insanlar üçün necə olacaq?

İnformasiya insan şüurunun qavraya biləcəyi bütün faktlara,

İnformasiya sonsuzdur, sərhədsizdir. Bu gün biz mövcud informasiyanın hər an çoxaldıldığı, təhrif edildiyi və hətta çox fərqli şəkildə təqdim edildiyi sayızsız-hesabsız nümunələr görürük. Xüsusilə sosial şəbəkələr informasiya cəmiyyəti üçün hədə rolunu oynayır.

İnformasiya cəmiyyətində kəmiyyət keyfiyyətin önünə keçməməlidir, lakin keçir. Rabitə əsərində informasiya əldə etmək asanlığının artması dezinformasiyanı artırır, amma artırmamalıdır. İnsanlar informasiyanın dəqiqliyini araşdırmaq əziyyətinə qatlaşmırlar, lakin qatlaşmalıdırlar, Kütləvi İnformasiya Vəsitələri yalan məlumat yaymamalıdırlar, amma reyting xətrinə bunu edirlər. Beləcə, informasiya cəmiyyətində çirklə mühit yaranır. Beləcə informasiya əldə etmək, məlumatlı olmaq, araşdırmaq, təsdiq almaq və düzgün məlumat əldə etmək kimi yanaşma tərzii demək olar ki, yox olur.

İnformasiya cəmiyyətində prioritet qurum və şirkətlərin ictimaiyyətə açıqlama ilə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirməsini təmin etmək və məlumatlara çıxışı asanlaşdırmaqdır. Habelə şirkətlərin kommersiya fəaliyyəti və maliyyə vəziyyəti ilə bağlı mühüm məlumatların şəffaf şəkildə paylaşılması təmin etmək də əsasdır.

İnformasiya insanlara özünə inam qazandırır, hadisələri qabaqdan görmə imkanı yaradır. İnformasiyalı adamın özünə inamı təkəbbür deyil, bu, möhkəm təməl-

lərə söykənən bir cəsarətdir. Məsələn, həkim bilir ki, xəstəsinə ən uyğun müalicə nədir, müəllim bilir ki imtahanda uşaqlara ən çox hansı mövzuda sual düşə bilər, mühəndiz bilir ki binanı necə möhkəm inşa etməlidir ki təbii fəlakətlərə dözümlü olsun. Bax, bu informasiyalar onlara peşəkar bir cəsarət verir.

Bir neçə gün öncə BMT-nin rəsmi saytında bu gün haqqında paylaşılan məlumatda bildirilirdi ki, bu il Ümumdünya Telekomunikasiya və İnformasiya Cəmiyyəti Günü Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının 160 illiyini qeyd edir. Teleqrafdan radioya, internetdən süni intellektə qədər texnologiya bizim yaşamaq, işləmək alqoritmimizi və əlaqə vasitələrimizi dəyişdirdi. Bu il rəqəmsal transformasiyada gender bərabərliyinə diqqət yetirilməsi məsələsini qabardan

təşkilat qadınlar və qızların gələcəyimizi formalaşdıran sahələrdə - elm və texnologiyada ciddi şəkildə təmsil olunmadığından narahatdır.

Bildirilir ki, bu ədalətsizlik hamımıza ziyan vurur. Biz təcili olaraq hamı üçün rəqəmsal bacarıqlara çıxış asanlığına sərmayə qoymalıyıq, qadınların həyatını yaxşılaşdırmaq üçün texnologiyanın potensialından istifadə etməsini təmin etməliyik, onların texnologiya sektorunda tam iştirakını və liderliyini əngəlləyən maneələri aradan qaldırmalıyıq, və gender əsaslı zorakılığın bütün formalarının aradan qaldırılması üçün işləməyə davam etməliyik. Paylaşımın devizi belədir: "Gəlin birlikdə rəqəmsal transformasiyanın tərəqqi, inklüzivlik və bərabərlik üçün güc olmasına kömək edək".

Lalə Mehralı

Uşağın tərbiyəsi ilə kim məşğul olmalıdır?

"Cəmiyyətimizdə geniş yayılmış bir fikir var: uşağın tərbiyəsi əsasən ananın vəzifəsidir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq, psixoterapevt Orxan Şəfizadə deyib. O bildirib ki, psixoloji baxımdan bu məsələyə obyektiv və balanslı yanaşmaq vacibdir: "Uşağın emosional, sosial və şəxsiyyət inkişafı üçün birgə valideyn rolunu əvəzlənməzdir. Ana şəfqət, təhlükəsizlik və emosional bağ təmin edə bilər, amma ata model rol, sərhədlər və sosial yönümlülük baxımından önəmlidir. Uşaq tərbiyəsində yalnız bir valideynin aktiv rolda olması, digər tərəfdə boşluq yarada bilər."

Psixoloji bərabərlik

Araşdırmalar göstərir ki, həm ana, həm də atanın aktiv iştirakı olan ailələrdə böyüyən uşaqlarda özgüvən, münasibət qurma bacarıqları və stressə qarşı dayanıqlılıq daha yüksək olur. Bu isə bir daha sübut edir ki, tərbiyə işi bir şəxsin deyil, bir komandanın – yeni ailənin işidir.

Gender rolu yanaşmalarına yenidən baxış

Ancaq illərlə formalaşmış sosial normalar anaları "əsas tərbiyəçi", ataları isə "ailəni təmin edən" roluna salıb. Bu yanaşma nə analar, nə atalar, nə də uşaqlar üçün sağlam deyil. Müasir psixologiya bu stereotipləri dağıtmağı və hər iki valideynin bərabər məsuliyyət daşımasını təklif edir.

nəticə

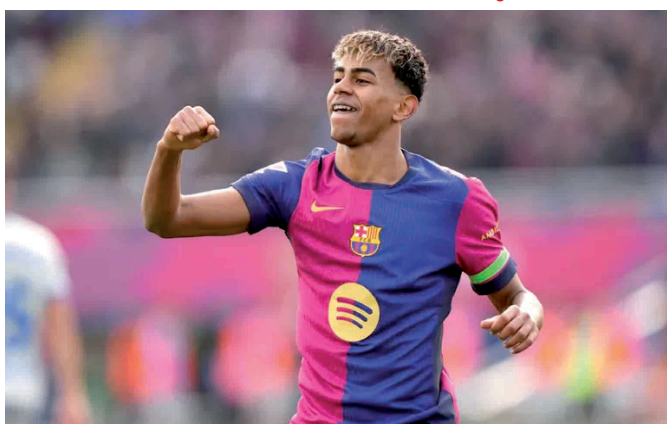
Uşağın tərbiyəsi bir insanın deyil, ailənin birgə məsuliyyətidir. Psixoloji sağlamlıq və balanslı şəxsiyyət formalaşdırmaq üçün həm ana, həm də ata aktiv iştirak etməlidir. Sadəcə sevgi yetmir – sağlam tərbiyə üçün birlik, diqqət və balans vacibdir".

Söylü Ağazadə

PSIXOLOQ İZAH ETDİ

18 yaşı tamam olmayıb, "Barselona"-da tarix yazır...

"Barselona"-nın futbolçusu Lamin Yamal yeni rekorda imza atıb. Gənc futbolçu tarixdə 18 yaşını tamamlamamış La Liqanı iki dəfə qazanan ilk futbolçu olub. Bu, ötən gün La Liqanın XXXVI turunda Kataloniya klubunun "Espanyol" üzərində qələbəsi (2:0) sayəsində reallaşmış.

"Barselona"-nın çempionluğunun rəsmiləşdiyi matçda bir qol və məhsuldar ötürmə ilə yadda qalan futbolçu ilk belə titulu iki il əvvəl, əsas komandada debütündən qısa müddət sonra qazanıb.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Taksi şirkətləri niyə sürücülərdən yüksək komissiya tutur?

"Əlbəttə hər bir şirkət daha çox mənfəət əldə etmək istəyir. Bu mənfəətin artırılmasının iki strategiyası var. Böyük həcmdə satış, kiçik marka strategiyası var."

Birdə kiçik həcmdə satış, böyük həcmdə marka startegiyası var. Bu startegiyalarda marketing tədqiqatları zamanı alt təsnifatlara malikdir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında "Liberal İqtisadçılar Mərkəzi"-nin sədri Akif Nəsirli deyib. Akif Nəsirli sözlərinə belə davam edib: "Harda ki şirkətlər barmaqla sayılacaq qədər fəaliyyət göstərsə orda həmin şirkətlər bir-biri ilə danışıqlar aparır, öz mənfəətlərini artırır və bazarda müəyyən inşaatçılığa sahiblənirlər. Amma harda ki şirkətlər çoxdur, bir-biriylə rəqabət aparırsa bu halda şirkətlərin markası, yeni mənfəəti aşağı düşür.

rılmalıdır ki, şirkətlərin və taksilərin sayı çoxalsın. Bununla da həm qiymətlər azalsın, həm də taksi sürücülərinin seçim imkanları çoxalsın. İndi taksi sürücülərinin sayı çoxdur. Lakin, taksi sürücülərinin tələbatı aşağı düşüb. 60 min taksi sürücüsü lazımdırsa, onun 30 mini vakansiya vardır. Burada tələb məsələsi var. Şirkət bununla da taksi sürücülərinin komissiyasını artırır".

Ayşən Vəli

Baş redaktor: Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3000